

Quickscan natuurtoets

Hambroekplas in Borculo

In opdracht van Leisurelands

Colofon

Quickscan natuurtoets Hambroekplas in Borculo

Opdrachtgever	Leisurelands
Contactpersoon	Dhr. H. Heinhuis
Opdrachtnemer	Staring Advies Jonker Emilweg 11 6997 CB Hoog-Keppel
Rapportnummer	2279
Auteur	Ing. R. Top
Controle	Ing. R. Boerboom
Publicatiedatum:	27 april 2021
Foto voorblad	Plangebied (foto: R. Top)

Copyright

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Aansprakelijkheid

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde natuurwet- en regelgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Staring Advies accepteert geen aansprakelijkheid ten aanzien van beslissingen die de opdrachtgever neemt naar aanleiding van het door Staring Advies uitgevoerde onderzoek. Staring Advies is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Staring Advies; opdrachtgever vrijwaart Staring Advies voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Netwerk Groene Bureaus

Staring Advies is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB) de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Het netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

www.netwerkgroenebureaus.nl

Inhoud

Colofon	1
Samenvatting.....	3
1 Inleiding en doel.....	4
1.1 Inleiding	4
1.2 Doel.....	4
2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden	5
2.1 Gegevens plangebied.....	5
2.2 Beschrijving van het plangebied	5
2.3 Beschrijving van het onderzoeksgebied.....	5
2.4 Geplande werkzaamheden	7
3 Beschermd status plangebied.....	8
3.1 Gebiedsbescherming	8
3.2 Natuurnetwerk Nederland	8
3.3 Natura 2000.....	10
3.4 Houtopstanden	12
4 Beschermd soorten plangebied	13
4.1 Methode	13
4.2 Resultaten	14
5 Wet natuurbescherming.....	23
6 Conclusie.....	30
Bijlage 1 Impressie plangebied	33
Bijlage 2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming	34
Bijlage 3 Beschermd plant- en diersoorten.....	42

Samenvatting

Uit de quickscan natuurtoets blijkt dat voor de geplande ruimtelijke ontwikkelingen in het recreatiegebied Hambroekplas in Borculo, aanvullend onderzoek naar de boommarter, steenmarter, kleine marterachtigen, poelkikker en steenuil noodzakelijk is. Uit het aanvullende onderzoek zal blijken of er ontheffing en/of het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen noodzakelijk is. Indien er bomen worden gekapt of gesnoeid, is tevens aanvullend onderzoek noodzakelijk naar boomnesten van roofvogels, eekhoorn, grote vos, grote weerschijnvlinder en boombewonende vleermuizen. Indien er stenen gebouwen in het plangebied worden gesloopt, gerenoveerd of uitgebreid is tevens aanvullend onderzoek noodzakelijk naar gebouwbewonende vleermuizen en huismus.

Daarnaast moeten de werkzaamheden buiten het broedseizoen (globaal tussen 15 maart – 15 juli) worden uitgevoerd of ruim voor aanvang van het broedseizoen gestart worden en/of er dient te worden voorkomen dat (overige) broedvogels zich lokaal vestigen. Er wordt geadviseerd te werken volgens een ecologisch werkprotocol om te voldoen aan de wettelijke zorgplicht voor flora en fauna.

De ruimtelijke ontwikkelingen vinden deels plaats in een beschermd NNN-natuurgebied, waarvoor in overleg met de provincie Gelderland aanvullende maatregelen moeten worden genomen. Een vergunningaanvraag ten aanzien van Natura 2000-gebieden is niet noodzakelijk. Indien bomen worden gekapt of gesnoeid moet tevens een kapmelding bij de provincie Gelderland en een vergunningaanvraag bij de gemeente Berkelland voor beschermde houtopstanden worden gedaan.

Dit zijn de uitkomsten van het onderzoek dat is gehouden naar aanleiding van de voorgenomen plannen voor de ruimtelijke ontwikkelingen in en om recreatiegebied Hambroekplas in Borculo. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor beschermde plant- en diersoorten. Daarom is onderzoek noodzakelijk om te voldoen aan de Wet Natuurbescherming.

Staring Advies voerde het onderzoek uit in opdracht van Leisurelands. Het bureau deed literatuuronderzoek in de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) en veldonderzoek op de locatie.

1 Inleiding en doel

1.1 Inleiding

Bij een ruimtelijke ontwikkeling moet, in het kader van de Wet natuurbescherming, aangetoond worden dat er geen sprake is van aantasting van beschermde natuurgebieden en beschermde plant- en diersoorten. Hiervoor is in veel gevallen een gericht natuuronderzoek vereist. In eerste instantie is een quickscan natuurtoets noodzakelijk om een inschatting te kunnen maken over het effect van de plannen op beschermde natuurgebieden en soorten. Indien negatieve effecten verwacht worden is nader onderzoek noodzakelijk.

Er zijn plannen voor gebiedsontwikkeling van de Hambroekplassen en de omliggende terreinen. De plannen omhelzen onder meer het onttrekken van een deel van het gebied uit het GNN (Gelders Natuur Netwerk) ten behoeve van de aanleg van een fietspad en de realisatie van recreatiewoningen. In andere delen van het gebied zijn plannen voor onder andere het realiseren van een herkenbare entree, voet- en fietspaden, een kleinschalig zonnepark, realiseren van verblijfsaccomodaties, kleinschalige horeca en een beheerderswoning. Tot slot zijn er plannen om in diverse delen van het gebied nieuwe natuur te ontwikkelen. Leisurelands is betrokken bij de plannen en heeft aan Staring Advies gevraagd om de quickscan natuurtoets uit te voeren.

1.2 Doel

Het doel van de quickscan natuurtoets is om snel te inventariseren of door de geplande ontwikkelingen schade kan ontstaan aan beschermde natuurgebieden en beschermde flora of fauna. Wanneer dit het geval is wordt vervolgens geadviseerd over het noodzakelijk vervolgonderzoek en eventuele procedurele vervolgstappen.

2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden

2.1 Gegevens plangebied

Locatie:	Recreatiegebied Hambroekplas, Hambroekweg 10
Plaats:	Borculo
Gemeente:	Berkelland
Provincie:	Gelderland

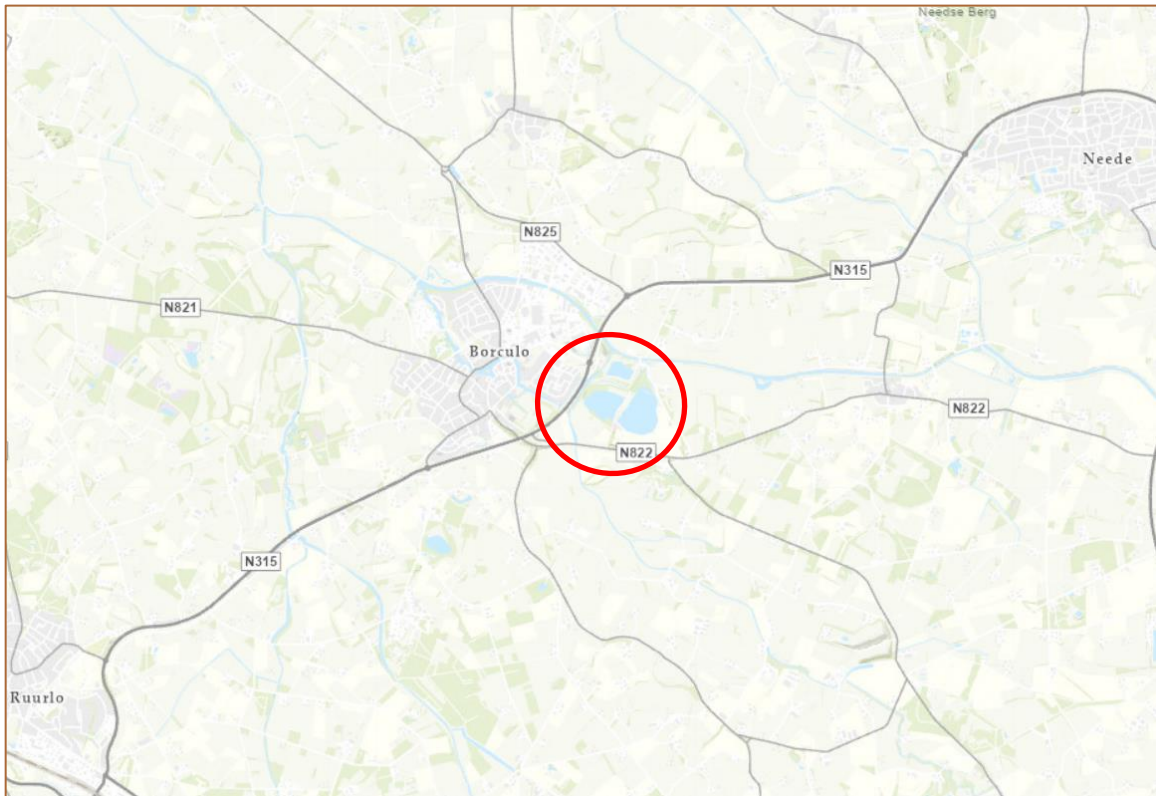
2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied betreft het recreatiegebied Hambroekplas en enkele aangrenzende gebieden, net buiten de bebouwde kom van Borculo, in de gemeente Berkelland. Het gebied heeft een totale oppervlakte van 117 hectare (zie figuur 1 en 2). Centraal in het plangebied liggen drie voormalige zandwinplassen, waarvan de meest noordelijke plas in gebruik is als recreatieplas. Rond de plassen zijn enkele opstallen aanwezig, zoals een hotel-restaurant. Rond de plassen zijn jonge en middeloude bossen aanwezig. Van de twee zuidelijke plassen hebben de oevers een grotendeels natuurlijk karakter met onder andere rietzones en natte oeverbossen. Deze plassen worden van elkaar gescheiden door de historische Torentjesdijk. Het zuidelijke deel van het plangebied betreft een essenlandschap met een meer agrarisch karakter met akkers, grasland en een paardenweide afgewisseld met bomenrijen, bosschages en enkele agrarische opstallen. Door en langs het plangebied lopen diverse watergangen zoals de Berkel, de Leerinkbeek en diverse sloten en (tijdens het veldbezoek) waterhoudende greppels. In het zuidelijke deel van het plangebied, langs de Torentjesdijk en bij de paardenwei, ligt een geïsoleerde vijver.

Het plangebied wordt begrensd door de N315 in het westen, de Berkel in het noorden, de Hogebrugweg in het oosten, diverse agrarische percelen in het zuidoosten en de N822 in het zuiden (zie figuur 2 en bijlage 1).

2.3 Beschrijving van het onderzoeksgebied

Om het eventuele verstoring effect van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden in de directe omgeving van het plangebied (externe werking) in te kunnen schatten is een groter gebied onderzocht dan het plangebied zelf. Het onderzoeksgebied, met daarbinnen het plangebied, wordt bepaald door de Berkel, bospercelen, landbouwpercelen en de doorgaande wegen N315 en N822. Op relatief korte afstand van het plangebied ligt ook een woonwijk, welke fysiek van het recreatiegebied wordt gescheiden door de N315 en een grondwal van enkele meters hoog (zie figuur 1).

Figuur 1. Ligging van het plangebied (rood), bron: Provincie Gelderland (2021).

Figuur 2. Luchtfoto van het onderzoeksgebied (gele stippellijn) met daarbinnen het plangebied (rood) (bron: Leisurelands, 2019).

2.4 Geplande werkzaamheden

Er zijn plannen voor een verdere ontwikkeling van het plangebied, waarbij in het noordelijke deel de functie van dagrecreatie behouden zal blijven en waar mogelijk verder versterkt wordt. Er zijn tevens plannen om het westelijke en zuidelijke deel van het plangebied geschikt te maken voor verblijfrecreatie door het realiseren van bijvoorbeeld recreatieaccommodaties op het land en in het water, groepsaccommodaties en camperplaatsen. In het uiterst zuidwestelijke deel van het plangebied zijn plannen voor een kleinschalig zonnepark. In het oostelijke deel zijn plannen om de natuurlijke waarden van het gebied te versterken en uit te breiden. Op diverse plaatsen in het plangebied zullen ter ondersteuning van het toekomstige gebruik fiets- en voetpaden worden aangelegd. Tevens zijn er plannen om in het westelijke deel van het plangebied een nieuwe ontsluitingsroute voor verkeer te realiseren.

Ten behoeve van de realisatie van recreatiewoningen en een fietspad zal een deel van het plangebied, dat thans onderdeel is van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) hieraan worden onttrokken. Ter compensatie hiervan worden langs de Leerinkbeek in het zuidwestelijke deel en langs de plas in het zuidoostelijke deel nieuwe percelen natuur ontwikkeld, waarvoor door Staring Advies een inrichtingsplan wordt opgesteld.

Figuur 3. Indicatie van de plannen voor gebiedsontwikkeling binnen het plangebied (bron: Leisurelands, 2020).

3 Beschermd status plangebied

3.1 Gebiedsbescherming

In Nederland bestaat het Natuurnetwerk Nederland. Dit is een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. In paragraaf 3.2 wordt het plangebied behandeld in relatie tot de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

De Wet natuurbescherming gaat over gebiedsbescherming en soortenbescherming. Wat betreft de gebiedsbescherming beschermt de Wet natuurbescherming Natura 2000-gebieden. Dit is een Europees, samenhangend netwerk van beschermd natuurgebieden. In paragraaf 3.3 wordt het plangebied behandeld in relatie tot de bescherming van Natura 2000-gebieden. Daarnaast beschermt de Wet natuurbescherming bos van minimaal 10 are en bomenrijen van minimaal 21 bomen. In paragraaf 3.4 wordt het plangebied behandeld in relatie tot deze beschermd houtopstanden.

3.2 Natuurnetwerk Nederland

3.2.1 Conclusie

Het plangebied ligt deels in het NNN/GNN en een deel van het plangebied in het NNN/GNN zal daaraan worden onttrokken ten behoeve van de geplande ruimtelijke ontwikkeling. In overleg met de provincie zal de onttrokken oppervlakte worden gecompenseerd en wordt er een inrichtingsplan opgesteld om de kernkwaliteiten van het NNN/GNN te garanderen.

3.2.2 Natuurnetwerk

De gebieden van het Natuurnetwerk Nederland worden in de provincie Gelderland het Gelders Natuurnetwerk genoemd. In het Gelders Natuurnetwerk komen twee natuurcategorieën voor: het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Groene Ontwikkelingszone (GO).

Gelders Natuurnetwerk (GNN)

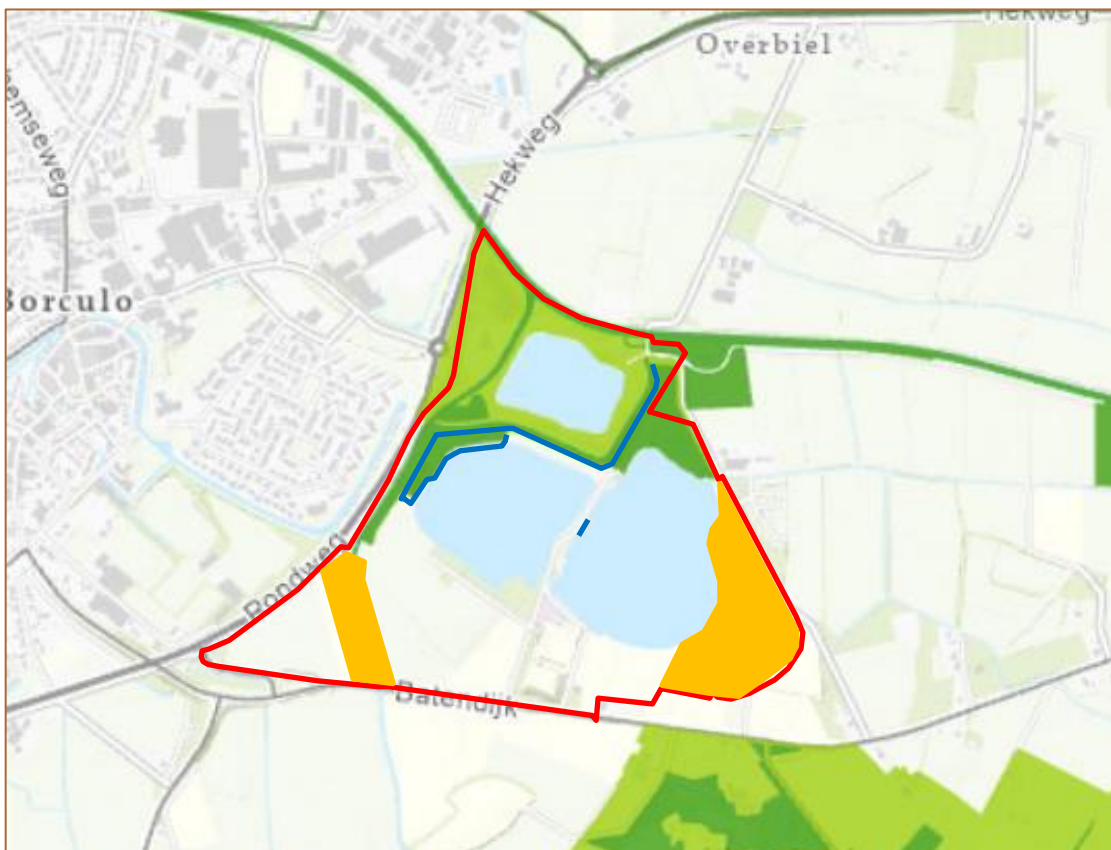
Het GNN bestaat uit alle bestaande natuur en een zoekgebied voor nog te realiseren nieuwe natuur. In het GNN geldt: in de basis hier geen nieuwe initiatieven. Er zijn enkele uitzonderingen mogelijk. Dat zijn ontwikkelingen van een groot algemeen of provinciaal belang of waarvoor - overtuigend gemotiveerd – geen alternatieven bestaan. Voor dergelijke uitzonderingen gelden specifieke spelregels die garanderen dat het Gelders Natuurnetwerk in stand blijft (het nee, tenzij principe). Dat betekent dat hier geen ruimte is voor nieuwe projecten die de aanwezige en potentiële natuurwaarden significant aantasten.

Groene Ontwikkelzones (GO)

De GO is een gebied waar partners en partijen worden uitgenodigd om actief 'groene' doelen mee te helpen realiseren. Er is in dit gebied ruimte voor de verdere ontwikkeling van bestaande en bij het gebied behorende bedrijvigheid of bewoning. Afhankelijk van het type en de schaal van de ontwikkeling vraagt de provincie om een (extra) bijdrage te leveren aan de GO.

3.2.3 Plangebied

Het noordelijk deel van het plangebied behoort tot het GNN. In dit deel bevinden zich percelen waar volgens de plannen ruimtelijke ontwikkelingen gaan plaatsvinden. In de huidige situatie is hier sprake van een onderhoudspad en een bosgebied, welke een gezamenlijk oppervlak hebben van 1,66 hectare (zie figuur 4). Het onderhoudspad bestaat uit een grazige begroeiing van voedselrijke omstandigheden die frequent gemaaid wordt. Het bosgebied betreft een middeloud gesloten bos (noordelijk) en een open oeverbos (zuidelijk). Door de geplande werkzaamheden, namelijk de aanleg van een fietspad en de realisatie van recreatiewoningen zal dit deel van het GNN worden aangetast. Daarom wordt het plangebied aan het GNN onttrokken. Ter compensatie worden er meerdere landbouwpercelen op strategische plaatsen ingericht als natuurgebied, om het oppervlak van het GNN te vergroten en de functie te versterken.

Figuur 4. Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van het GNN (groen), met aan het GNN te onttrekken delen (blauw) en de aan het GNN toe te voegen percelen (geel), bron: Provincie Gelderland 2021.

3.3 Natura 2000

3.3.1 Conclusie

Er vinden geen ruimtelijke ingrepen plaats in of nabij een Natura 2000-gebied. Door de aard van de activiteiten en door de afstand tussen het plangebied en het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied “Stelkampsveld” en overige Natura 2000-gebieden worden geen significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen en ontwikkelingsopgaven verwacht door directe verstoringsfactoren of indirecte verstoringsfactoren. Een AERIUS-berekening heeft uitgewezen dat een vergunningsaanvraag inzake stikstofdepositie niet noodzakelijk is.

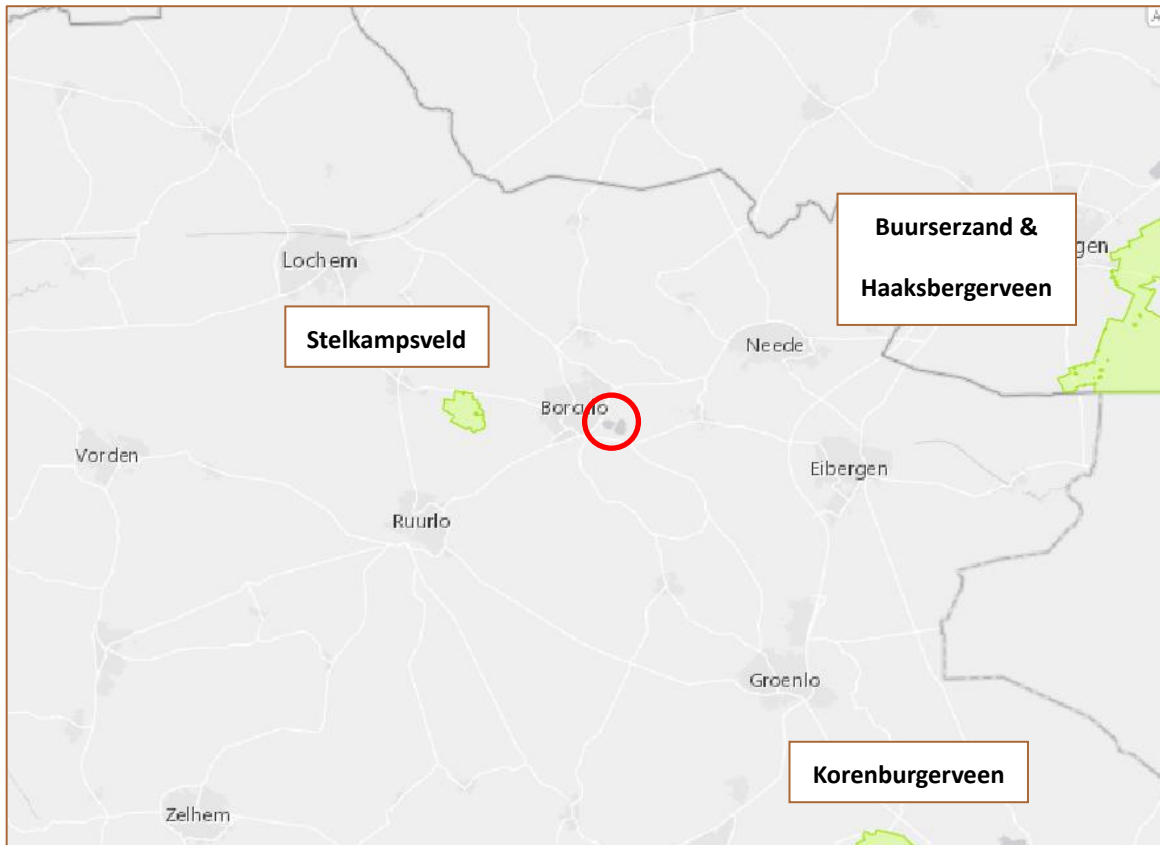
3.3.2 Natura 2000

De Europese Unie heeft een zeer gevarieerde en rijke natuur, die van grote biologische, esthetische en economische waarde is. Om deze natuur te behouden heeft de Europese Unie het initiatief genomen voor Natura 2000. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden. De Wet natuurbescherming beschermt onder andere Natura 2000-gebieden. Voor activiteiten die significante, negatieve effecten hebben op de kernkwaliteiten van een Natura 2000-gebied is een vergunning nodig.

3.3.3 Plangebied

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied “Stelkampsveld” ligt op circa 3,5 kilometer afstand van het plangebied (zie figuur 5). Overige Natura 2000-gebieden (o.a. “Buurserzand & Haaksbergerveen” en “Korenburgerveen”) liggen op grotere afstand, vanaf circa 13,5 km.

Door de aard van de werkzaamheden en door de afstand tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied “Stelkampsveld” en overige Natura 2000-gebieden, worden geen significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen en ontwikkelingsopgaven van desbetreffende Natura 2000-gebieden verwacht door directe verstoringsfactoren als oppervlakteverlies of versnippering. Ook significante negatieve effecten door indirecte verstoringsfactoren als verontreiniging, verdroging, geluidsverstoring of lichtverstoring zijn op voorhand uit te sluiten door de ruime afstand tot Natura 2000-gebieden en de aard en beperkte omvang van de geplande activiteiten, met uitzondering van stikstofdepositie. Ten aanzien van stikstofdepositie is er reeds een AERIUS-berekening uitgevoerd, welke heeft uitgewezen dat de stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden als gevolg van de geplande werkzaamheden lager dan 0,0 mol per hectare per jaar is. Een vergunningaanvraag ten aanzien van Natura 2000-gebieden is derhalve niet noodzakelijk.

Figuur 5. Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van de Natura 2000-gebieden “Stelkampsveld”, “Buurserzand & Haaksbergerveen” en “Korenburgerveen” (groen), bron: Provincie Gelderland (2021).

3.4 Houtopstanden

3.4.1 Conclusie

Indien er bomen in het bosperceel worden gekapt is zowel een kapmelding bij de provincie Gelderland als een omgevingsvergunning bij de gemeente Berkelland verplicht in het kader van beschermde houtopstanden.

3.4.2 Houtopstanden

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 10 are en bomenrijen van minimaal 21 bomen gelegen buiten de bebouwde kom (de zogenaamde 'houtopstanden'). Als men voornemens is houtopstanden te kappen die onder de Wet natuurbescherming vallen dan moet een kapmelding bij de provincie Gelderland worden ingediend. Er zijn enkele uitzonderingen waarbij een kapmelding niet is vereist.

3.4.3 Plangebied

Het plangebied ligt buiten de bebouwde kom (zie figuur 1). De bospercelen binnen het plangebied meten meer dan 100 are in oppervlak en vormen zodoende beschermde houtopstanden binnen de Wet natuurbescherming. Bij de geplande werkzaamheden wordt de bestaande opgaande begroeiing zo veel mogelijk gespaard, maar het is niet uitgesloten dat delen van bospercelen worden gekapt. De uitzonderingen waarbij een kapmelding niet is vereist zijn voor de onderhavige bospercelen voor zover bekend en te beoordelen niet van toepassing. Derhalve is een kapmelding bij de provincie Gelderland verplicht indien er bomen worden gekapt in bospercelen. In de gemeente Berkelland dient voor het kappen van bomen die onderdeel uitmaken van een houtopstand tevens een omgevingsvergunning te worden aangevraagd.

4 Beschermden soorten plangebied

4.1 Methode

Het verzamelen van gegevens heeft op twee manieren plaatsgevonden: via een literatuuronderzoek en een gericht veldonderzoek.

4.1.1 Literatuuronderzoek

Ter ondersteuning van het veldonderzoek werd de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD) geraadpleegd. Deze database geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren in Nederland. In de NDFD zijn uitsluitend gevalideerde gegevens opgeslagen. De NDFD is de meest complete databank voor de actuele verspreiding van Nederlandse flora en fauna met meer dan 100 miljoen waarnemingen. De databank wordt dagelijks aangevuld met recente waarnemingen. In de NDFD is voor het onderzoeksgebied gezocht naar waarnemingen van beschermde soorten. In de NDFD is voor een zoekgebied met een straal van circa 1 km rond het plangebied gezocht naar waarnemingen van beschermde soorten, uit de afgelopen 10 jaar.

4.1.2 Veldonderzoek

Een onderzoeker van Staring Advies onderzocht het plangebied om een inschatting te maken van de beschermde soorten die aanwezig zijn en om beschermde flora en fauna waar te nemen (zie tabel 1).

Onderzoeker	Bezoekronde	Datum	Tijd	Weersomstandigheden
Ing. R. Top	1	10-04-2021	9:15 uur	Bewolkt, motregen, 5°C, windkracht 1-2 Bft
Ing. R. Top	2	23-04-2021	14:30 uur	Zonnig, droog, 13°C, windkracht 1-2 bft

Tabel 1. Veldonderzoek.

4.2 Resultaten

Deze paragraaf bespreekt de resultaten van het literatuuronderzoek en het veldonderzoek.

4.2.1 Literatuuronderzoek

Flora

De NDFF maakt voor de omgeving van het plangebied geen melding van beschermde plantensoorten.

Broedvogels

De NDFF maakt voor de omgeving van het plangebied melding van diverse beschermde vogelsoorten. Een deel van de waarnemingen betreft overvliegende vogels zonder binding met het gebied. Een deel van de vogelsoorten kunnen wel een territorium bezetten in het plangebied of in de directe omgeving hiervan, waardoor ze gebruik kunnen maken van het plangebied. Van de in de omgeving waargenomen buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, ooievaar, slechtvalk en steenuil zijn de vaste rust- en verblijfplaatsen en nestlocaties jaarrond beschermd.

Zoogdieren

De NDFF maakt voor de omgeving van het plangebied melding van een aantal nationaal en internationaal beschermde zoogdiersoorten. Het betreft de volgende soorten:

- Nationaal beschermde soorten: boomarter, bosmuis, bunzing, eekhoorn, egel, haas, huisspitsmuis, ree, rosse woelmuis, steenarter, veldmuis en vos¹.
- Internationaal beschermde soorten: gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis.

Amfibieën, reptielen en vissen

De NDFF maakt voor de omgeving van het plangebied melding van een aantal beschermde amfibieënsoorten.

- Nationaal beschermde soorten: bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en poelkikker¹.

Ongewervelde dieren

De NDFF maakt voor de omgeving van het plangebied geen melding van het voorkomen van beschermde ongewervelde diersoorten.

¹ Deze soorten zijn, met uitzondering van de boomarter, bunzing, eekhoorn, poelkikker en steenarter, in de provincie Gelderland vrijgesteld van de verboden als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdelen a en b, bij ruimtelijke ontwikkelingen.

4.2.2 Veldonderzoek

In deze paragraaf worden per soortgroep de resultaten van het veldonderzoek besproken.

Flora

Het plangebied bestaat uit een groot, gevarieerd gebied met bospercelen, akkers, grasland, water, paden en verhard terrein. De vegetatie in het plangebied is eveneens gevarieerd, maar kenmerkt zich door algemene planten van voedselrijke en ruderaal omstandigheden. Tijdens de veldbezoeken zijn onder meer de volgende plantensoorten aangetroffen in het plangebied: agrimonie sp., braam sp., dagkoekoeksbloem, fluitenkruid, gele waterkers, gewone smeerwortel, gewoon speenkruid, grote brandnetel, grote ereprijs, hondsdrif, kleefkruid, klimop, klimopereprijs, paardenbloem sp., paarse dovenetel, pinksterbloem, pitrus, ridderzuring, riet, rode kornoelje, speerdistel, waterviolier, wilde kamperfoelie, witte dovenetel en enkele algemene grassoorten. Opgaande vegetatie in de bospercelen bestaat uit onder andere eenstijlige meidoorn, hazelaar, hulst, ruwe berk, wilg sp., zomereik en zwarte els. Bijzondere vegetaties met kenmerkende plantensoorten zijn niet in het plangebied aangetroffen. Wel is op het noordelijke deel van het onderhoudspad, waar een fietspad gepland is, de invasieve exoot Japanse duizendknoop (of een gelijkende Aziatische duizendknoop) aangetroffen. Op diverse plaatsen in het plangebied, met name langs het genoemde onderhoudspad en langs de Torentjesdijk is tevens de invasieve exoot reuzenberenklauw aangetroffen.

De NDFF (zie paragraaf 4.2.1) maakt geen melding van beschermde plantensoorten voor de omgeving van het plangebied. Beschermde plantensoorten worden hier niet verwacht omdat er geen geschikte groeiplaatsen zijn, zo blijkt uit het veldonderzoek.

Broedvogels

Een volledige broedvogelkartering heeft niet plaatsgevonden, omdat dit geen onderdeel uitmaakt van de quickscan natuurtoets. Tijdens het veldbezoek zijn de volgende vogelsoorten aangetroffen in het plangebied en de directe omgeving: aalscholver, boerenzwaluw, boomklever, boomkruiper, buizerd, ekster, fuut, gaai, grauwe gans, groene specht, grote bonte specht, houtduif, Kievit, koolmees, knobbelzwaan, kuifeend, meerkoet, merel, oeverloper, pimpelmees, roodborst, scholekster, tiftjaf, vink, waterhoen, watersnip, wilde eend, winterkoning, witte kwikstaart, zwarte kraai en zwartkop. De gevarieerde structuren in het plangebied, zoals akkers, bospercelen, oude eikenlanen, rietkragen en grasland zijn geschikt als nestlocatie voor diverse vogelsoorten, waaronder de meeste van de tijdens het veldbezoek aangetroffen vogelsoorten.

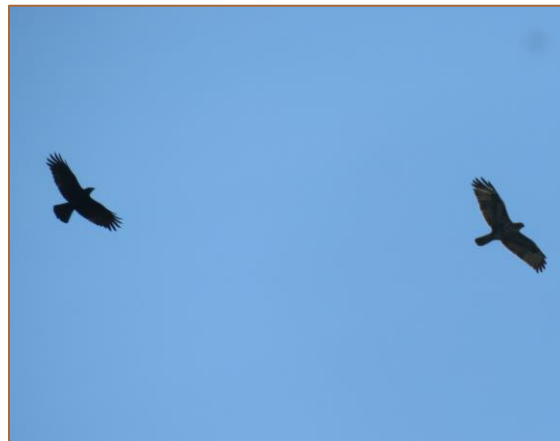
Jaarrond beschermde nesten

De NDFF vermeldt voor de omgeving van het plangebied de buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, ooievaar, slechtvalk en steenuil, waarvan de vaste rust- en verblijfplaatsen en nestlocaties jaarrond beschermd zijn (zie paragraaf 4.2.1). Tijdens het veldbezoek is een buizerd aangetroffen en is tevens een plukplaats aangetroffen welke

mogelijk afkomstig is van een buizerd of andere roofvogel. Verder zijn geen (sporen van) jaarrond beschermde vogelsoorten in het plangebied en in de directe omgeving waargenomen. De rustig gelegen bospercelen en eikenlanen bieden kunnen tevens geschikte nestlocaties bieden voor boombroeders als boomvalk, ransuil, sperwer en wespindief.

Boomvalk, buizerd, ransuil, sperwer, wespindief

De nesten van deze boombewonende soorten zijn jaarrond beschermd. Tijdens het veldbezoek is in het zuidwestelijk deel van het plangebied een overvliegende buizerd waargenomen, welke werd verjaagd door een paartje zwarte kraaien. Ook is er in het zuidwestelijke deel van het plangebied een plukplaats aangetroffen welke van buizerd of sperwer zou kunnen zijn (zie foto's 1 en 2). Volgens de NDFF zijn er verspreide waarnemingen van de buizerd in de omgeving van het plangebied, maar er zijn geen indicaties van een nest in of direct rond het plangebied. Van de boomvalk, ransuil, sperwer en wespindief zijn geen recente waarnemingen in de directe omgeving van het plangebied bekend, maar met inachtneming van de huidige verspreiding van de soorten in de regio en de beperkte toegankelijkheid van het plangebied (en daarmee samenhangende lage kans op waarnemingen), kunnen deze soorten niet op voorhand worden uitgesloten in het plangebied. In het plangebied zijn geschikte nestlocaties voor de boomvalk, buizerd, ransuil, sperwer en wespindief door de aanwezigheid van bospercelen en eikenlanen met forse bomen en voldoende rust en dekking. Rond het plangebied is voldoende geschikt foerageergebied voor de soorten aanwezig. Het kan derhalve niet worden uitgesloten dat er zich in het plangebied nesten van boomvalk, buizerd, ransuil, sperwer of wespindief bevinden, of dat deze soorten zich er in de toekomst gaan vestigen. Het plangebied kan daarbij ook onderdeel zijn van het functioneel leefgebied van deze soorten.

Foto's 1 en 2. Plukplaats van mogelijk een buizerd (links) en buizerd die wordt verjaagd door zwarte kraai (rechts) (foto's: R. Top).

Gierzwaluw en huismus

Uit de omgeving van het plangebied zijn meerdere waarnemingen van nestlocaties van de gierzwaluw en huismus bekend (bron: NDFF). De soorten zijn tijdens het veldbezoek niet waargenomen. De gierzwaluw en huismus broeden doorgaans in gebouwen, in beschutte ruimten zoals achter regenpijpen, onder de dakpannen en in de gevels. In het plangebied staan een kleine paardenstal, een hotel-restaurant en enkele kleine gebouwen bij de noordelijke Hambroekplas. De paardenstal is niet geschikt als nestlocatie voor deze soorten. Het hotel-restaurant en overige stenen bebouwing in het plangebied zijn wel potentieel geschikt als nestlocatie voor de huismus en gierzwaluw door de aanwezigheid van holtes en andere kleine ruimtes. De gierzwaluw wordt hier echter niet verwacht vanwege de geslotenheid van het gebied door de omliggende bospercelen. Bovendien broedt de soort in Nederland zelden buiten de bebouwde kom. Delen van het plangebied zijn wel geschikt als leefgebied voor deze soorten.

Grote gele kwikstaart

De NDFF meldt voor de omgeving van het plangebied een aantal waarnemingen van de grote gele kwikstaart. Deze waarnemingen concentreren zich rond de brug en stuw over de Berkel, op korte afstand ten noorden van het plangebied. Beken en andere waterlopen zijn het belangrijkste habitat voor de grote gele kwikstaart, waarbij als broedlocatie vrijwel altijd een sluis, watermolen, stuw of ander bouwwerk nabij het water wordt uitgekozen. Waarschijnlijk heeft de soort hier in 2015 en 2016 gebroed, maar ook in de jaren daarna zijn er meerdere waarnemingen van grote gele kwikstaarten rond de brug en stuw. Derhalve kan niet worden uitgesloten dat het plangebied deel uitmaakt van het functionele leefgebied van de nestlocatie van de grote gele kwikstaart.

Ooievaar

Uit de omgeving van het plangebied zijn enkele waarnemingen van de ooievaar bekend. Het betreft waarnemingen van foeragerende en overvliegende exemplaren. Broedgevallen zijn niet bekend uit het plangebied en de directe omgeving (bron: NDFF). Tijdens het veldbezoek is de soort niet waargenomen in het plangebied en de directe omgeving. In het plangebied bevinden zich geen ooievaarsnesten. Het zuidelijke deel van het plangebied, waar diverse grasland- en akkerpercelen te vinden zijn, is wel geschikt als foerageergebied voor de soort, maar door de afwezigheid van nesten en aanwezigheid van voldoende geschikt foerageergebied in de omgeving van het plangebied, is er geen sprake van een essentieel leefgebied. Incidenteel kan een ooievaar wel overvliegend, rustend of foeragerend in het plangebied worden waargenomen.

Slechtvalk

Slechtvalken maken zelf geen nesten. Nestkasten in hoge gebouwen, oude nesten van roofvogels en kraaien in open agrarisch gebied en hoogspanningsmasten worden door de slechtvalk als nestlocatie gebruikt. In Nederland broedt het merendeel in steden in speciale nestkasten die vaak bij kerktorens, kantoorgebouwen of zendmasten worden geplaatst (Bron: SOVON, 2018). In Borculo bevindt zich een nestlocatie van de slechtvalk op een toren van de fabriek van Friesland Campina. Deze locatie bevindt op circa 600 meter ten

noordwesten van het plangebied. De beoogde werkzaamheden hebben geen invloed op de fysieke gesteldheid van het nest. Van verlaagd broedsucces door optische verstoring, bijvoorbeeld geluid en/of trillingen, is geen sprake, gezien de afstand tot de nestlocatie.

Steenuil

De steenuil is een kenmerkende vogelsoort van erven van burgerwoningen en boerderijen in het agrarische cultuurlandschap. Het ideale leefgebied van de steenuil wordt bepaald door een open tot halfopen landschap met een afwisselend korte en verruigde vegetatie, erven met bebouwing, beplanting, tuinen, moestuinen en weilandjes met vee en voldoende nestplaatsen in de vorm van boomholten, nestkasten of nauwe ruimten in gebouwen. Verder is het belangrijk dat er een gevarieerd prooiaanbod is in het territorium, dan wel de directe omgeving, zoals muizen, regenwormen en insecten. Uit het buitengebied van Borculo zijn verspreide waarnemingen van de steenuil bekend. Het zuidelijke deel van het plangebied is geschikt als leefgebied van de steenuil. Hier worden akkers en grasland afgewisseld door lanen, houtwallen en een paardenwei. Ook zijn er potentieel geschikte nestlocaties zoals knotwilgen aanwezig. Op korte afstand buiten het plangebied zijn bovendien enkele boerenerven te vinden waar de steenuil geschikte nestlocaties kan vinden. Derhalve kan niet op voorhand worden uitgesloten dat het plangebied onderdeel uitmaakt van het essentieel leefgebied van de steenuil.

Voor overige vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten is het plangebied niet van belang als nestlocatie of functioneel leefgebied.

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldonderzoek zijn op diverse plaatsen graafsporen en holen aangetroffen van onbekende zoogdieren. Waarschijnlijk zijn deze sporen afkomstig van mollen of muisachtigen, maar ze kunnen ook worden gebruikt door kleine marterachtigen. In het zuidelijk deel van het plangebied zijn op meerdere plaatsen ten minste vier rustplaatsen van reeën aangetroffen. Ook zijn hier diverse vluchtende hazen gezien. Het plangebied is geschikt als leefgebied/foerageergebied voor diverse algemene soorten grondgebonden zoogdiersoorten als eekhoorn, egel, haas, hermelijn, ree, steenmarter, vos, wezel en diverse soorten (spits)muizen. De NDFF vermeldt het voorkomen van de beschermde boommarter, bosmuis, bunzing, eekhoorn, egel, haas, huisspitsmuis, ree, rosse woelmuis, steenmarter, veldmuis en vos voor de omgeving van het plangebied. Voor de genoemde soorten geldt, met uitzondering van de boommarter, bunzing, eekhoorn, hermelijn, steenmarter en wezel in provincie Gelderland vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Boommarter

Vanuit de NDFF is één waarneming van de boommarter bekend uit de directe omgeving van het plangebied. Dit betreft een verkeersslachtoffer op de N315 op circa 250 meter ten noorden van het plangebied. Overdag gebruiken boommarters verschillende type slaapplekken: boomholtes, roofvogelnesten, heksenbezems, (brede) takken en holen onder de grond van vos, das of konijn. De boomholtes die gebruikt worden zijn uitgehakt

door zwarte of groene specht of door inrotting ontstaan. Soms zitten boommarters ook in huizen of schuren in of in de directe omgeving van bos. Tijdens het veldbezoek zijn geen boommarters en/of sporen, zoals uitwerpselen of prooiresten, aangetroffen die duiden op het gebruik van het onderzoeksgebied als vaste rust- of verblijfplaats. Het bosperceel in het noordoostelijke deel van het plangebied is door de rustige ligging wel geschikt als leefgebied voor de boommarter. Door de aanwezige verbindingen richting het zuiden, zoals de bosschages in het westen en oosten van het plangebied alsmede de Torentjesdijk, is het zuidelijke deel van het plangebied ook goed bereikbaar voor de boommarter. Dit gebied is geschikt als foerageergebied voor deze soort. Derhalve kan niet worden uitgesloten dat het plangebied behoort tot het leefgebied voor deze soort.

Bunzing, hermelijn en wezel

Er zijn meerdere waarnemingen bekend van de bunzing in de omgeving van het plangebied. Dit betreft voornamelijk verkeersslachtoffers op de N315, waarvan één op zeer korte afstand van het plangebied, namelijk circa 30 meter. Dit verkeersslachtoffer is aangetroffen ter hoogte van de watergang. Dit zou kunnen duiden op het gebruik van het de oevers van de watergang als migratieroute van de bunzing. Van de kleine marterachtigen hermelijn en wezel zijn geen waarnemingen bekend in de directe omgeving van het plangebied. Door hun verborgen levenswijze en kleine formaat kunnen deze soorten echter lang onopgemerkt in een gebied voorkomen. De kleine marterachtigen bunzing, hermelijn en wezel komen voor in allerlei landschapstypen inclusief de bebouwde kom, en hebben een voorkeur voor kleinschalige en groene omgeving. Verder is het van belang dat er voldoende dekking is en er bij voorkeur water in de buurt is. De soorten vinden schuilplaatsen in allerlei holtes, dicht struikgewas, holle bomen, takkenhopen en zoogdierholten. In de winter gebruikt de bunzing ook wel schuurtjes en andere bebouwing als verblijfplaats. De in het plangebied aanwezige lijnvormige elementen, zoals bosranden, watergangen, lanen, oevers en greppels, zijn geschikte migratie-, jacht- en leefgebieden voor kleine marterachtigen. Jachtgebieden kunnen tevens gevonden worden in open bos en weilanden. Het plangebied voldoet aan de eisen van het leefgebied van kleine marterachtigen.

Eekhoorn

Er zijn uit het plangebied zelf en de directe omgeving enkele waarnemingen van eekhoorns bekend. De waarnemingen in het plangebied zijn verspreid en onder meer gedaan ten oosten van de recreatieplas, langs de Hogebrugweg en langs de Torentjesdijk (bron: NDFF). Binnen het onderzoeksgebied zijn tijdens het veldonderzoek geen eekhoorns of sporen (zoals afgeknaagde dennenkegels) van eekhoorns aangetroffen. Wel zijn er op verschillende plaatsen nesten hoog in de bomen gezien, waarvan niet kan worden uitgesloten dat het eekhoornnesten betreft. Ook zijn er op diverse plaatsen in het plangebied bomen aangetroffen welke begroeid zijn met klimop, wat geschikte nestplaatsen voor eekhoorns kan opleveren. Gezien de grootte van het plangebied en de hoeveelheid bomen was het niet mogelijk een complete inventarisatie van eekhoornnesten

uit te voeren. Het is dan ook niet uitgesloten dat er een vaste verblijfplaats aanwezig is van de eekhoorn in het plangebied.

Steenmarter

Steenmarters gebruiken boomholtes, takkenhopen en dichte struwelen, maar ook hoozolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes en dergelijke, als verblijfplaats. Een steenmarter heeft binnen zijn territorium verscheidene verblijfplaatsen. Op een afstand van circa 600 meter ten zuidoosten van het plangebied is een waarneming van de steenmarter bekend. Het betreft een verkeersslachtoffer op de Groenloseweg. Tijdens het veldbezoek zijn geen steenmarters en/of sporen (uitwerpselen, prooiresten, krabsporen etc.) van de soort aangetroffen. In het plangebied zijn wel diverse geschikte verblijfplaatsen aangetroffen, zoals dichte braamstruwelen en holle bomen. Ook de diverse gebouwen in het plangebied kunnen geschikte verblijfplaatsen bieden voor de steenmarter. Het plangebied biedt verder voldoende geschikt foerageergebied door de afwisseling van bospercelen, greppels, grasland, akkerland en bosschages. Ook exemplaren die hun verblijfplaatsen buiten het plangebied hebben, bijvoorbeeld op boerenerven, kunnen het plangebied gebruiken als foerageergebied.

Overige strikt beschermde grondgebonden zoogdiersoorten worden niet verwacht door het ontbreken van geschikt leefgebied. Het bronnenonderzoek bevestigt de afwezigheid van overige strikt beschermde grondgebonden zoogdieren.

Vleermuizen

De NDFP maakt melding van de gewone dwergvleermuis en de gewone grootoorvleermuis voor de omgeving van het plangebied (zie paragraaf 4.2.1). Van de grootoorvleermuis is een winterverblijfplaats bekend, welke zich in het plangebied bevindt aan de noordzijde van de meest oostelijke plas. De gewone dwergvleermuis is bekend uit de bebouwde kom van Borculo. Op wat grotere afstand (ca 1 kilometer), in de bebouwde kom van Borculo, zijn ook waarnemingen van de laatvlieger bekend.

Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen

Van de bebouwing in het plangebied is met name het hotel-restaurant geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen door de aanwezigheid van open stootvoegen en andere openingen in de gevels. Ook het stenen gebouw bij de parkeerplaats in het noordwestelijke deel van het plangebied kan geschikte verblijfplaatsen voor gebouwbewonende vleermuizen bevatten. Daarnaast bevindt zich in het noordoostelijke deel van het plangebied een structuur die gebruikt wordt als winterverblijfplaats door gewone grootoorvleermuizen.

Verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen

In het plangebied bevinden zich veel bomen, waarvan een deel potentieel geschikt is als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen, zoals de rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en de watervleermuis. Met name de grote eiken langs diverse (voormalige) lanen en de grote wilgen in het open bosperceel in het zuiden van het

plangebied kunnen geschikt zijn, maar ook andere bomen kunnen geschikte holtes bevatten. Tijdens het veldbezoek zijn in meerdere bomen, vooral eiken, holtes aangetroffen, maar het was niet mogelijk alle bomen uitvoerig te controleren op holtes. Derhalve kunnen verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen niet worden uitgesloten.

Vliegroutes en foerageergebied(en) van vleermuizen

Vrijwel alle delen van het plangebied zijn geschikt als foerageergebied voor diverse vleermuissoorten. Met name open water, watergangen, bosranden, paardenweiden en bosschages in het plangebied zijn zeer geschikt als foerageergebied. Hier kunnen soorten voorkomen als gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en watervleermuis. Ook kan het plangebied door de aanwezigheid van lijnvormige opgaande groenstructuren, zoals bomenrijen, lijnvormige watergangen en bosranden, deel uitmaken van vliegroutes.

Amfibieën, reptielen, vissen

Tijdens de veldbezoeken zijn op meerdere plaatsen bruine kikkers en mogelijk andere soorten kikkers waargenomen. Overige beschermde amfibieën, reptielen of vissen zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. De NDFF meldt de bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, groene kikker sp., kleine watersalamander en poelkikker voor de omgeving van het plangebied (zie paragraaf 4.2.1). In het plangebied zijn verschillende wateren aanwezig, zoals diepe plassen, beken, sloten, greppels en twee poelen. Al deze wateren kunnen in meer of mindere mate geschikt zijn als voortplantingswater voor diverse soorten amfibieën, zoals de genoemde bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Ook kunnen, met name in de plassen, beken en permanent watervoerende sloten algemene vissoorten als baars, blankvoorn, brasem, snoek en zeelt verwacht worden. Het plangebied zelf is geschikt als leefgebied voor bovenstaande amfibieënsoorten. Schuilplaatsen worden gevonden in de kruidlaag of in de bodem, bijvoorbeeld in muizenholten of onder dood hout. Het gehele plangebied, met uitzondering van intensief bewerkt akkerland, is geschikt als foerageergebied voor deze soorten. Voor de genoemde soorten geldt in provincie Gelderland vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen, met uitzondering van de poelkikker.

Poelkikker

Er zijn waarnemingen van de strikt beschermde poelkikker bekend uit enkele poelen op circa 500 meter ten noorden van het plangebied (bron: NDFF). Geschikt landhabitat voor de poelkikker bestaat uit onder andere hoogveen, heide, halfnatuurlijk grasland en laagveen (bron: RAVON). De afstand tussen het voortplantingswater en de overwinteringsplekken bedraagt doorgaans niet meer dan 200 meter (bron: Soortenstandaard Poelkikker, BIJ12). Delen van het plangebied zijn geschikt als landhabitat en er zijn twee poelen aanwezig die mogelijk geschikt zijn als voortplantingswater voor de poelkikker. Ook een moerasachtige beekmonding langs het zuidelijke deel van de Torentjesdijk kan geschikt zijn voor de soort. Hoewel de afstand tot

de bekende vindplaatsen relatief groot is, kan niet worden uitgesloten dat er zich in het plangebied een (rest-)populatie van de poelkikker bevindt.

Overige strikt beschermde amfibieën, reptielen of vissen worden niet verwacht door het ontbreken van geschikt leefgebied. Het bronnenonderzoek bevestigt tevens de afwezigheid van overige strikt beschermde amfibieën, reptielen en vissen voor het plangebied en omgeving.

Ongewervelde dieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde ongewervelde dieren aangetroffen. Deze zijn echter grotendeels niet actief op het moment van het veldbezoek (een koude periode in april). De NDFF vermeldt geen beschermde ongewervelde diersoorten voor de omgeving van het plangebied (zie paragraaf 4.2.1). Het plangebied is wel geschikt voor de dagvlindersoorten grote vos en grote weerschijnvlinder.

Grote vos

De grote vos is een zeldzame en strikt beschermde dagvlinder die de laatste jaren weer in aantallen toeneemt. In 2019 is in de Achterhoek voortplanting van de grote vos vastgesteld (bron: Vlinderstichting.nl). Er zijn geen waarnemingen van deze vlindersoort uit de directe omgeving van het plangebied, maar in de ruimere omgeving (onder andere direct ten westen van Borculo) is de soort wel bekend en door de mobiliteit van de soort is het voorkomen in het plangebied niet uit te sluiten. Waardplanten waarop de rupsen worden aangetroffen zijn iep, zoete kers, breedbladige wilgensoorten, ratelpopulier en peer. Deze bomen staan bij voorkeur op een open maar beschutte plaats in of bij bossen. Onder andere het open bosperceel in het zuidelijke deel van het plangebied is geschikt leefgebied voor de grote vos en er staan meerdere wilgen. Derhalve is het niet uit te sluiten dat de grote vos zich voortplant in het plangebied.

Grote weerschijnvlinder

De grote weerschijnvlinder is een strikt beschermde dagvlindersoort waarmee het eind 20e eeuw slecht ging, maar die zich in de afgelopen jaren weer uitbreidt. Er zijn geen waarnemingen van deze vlindersoort uit de directe omgeving van het plangebied, maar in de ruimere omgeving is de soort wel bekend en door de mobiliteit van de soort is het voorkomen in het plangebied niet uit te sluiten. De waardplanten van deze vlinder zijn boswilg en grauwe wilg en geschikte bomen moeten op zonnige, beschutte plaatsen staan. De rupsen overwinteren op de waardboom. Onder andere het open bosperceel in het zuidelijke deel van het plangebied vormt een geschikt leefgebied voor de grote weerschijnvlinder en tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat er zich meerdere wilgen van onbekende soort in het bosperceel bevinden. Het is niet uitgesloten dat er zich voor de grote weerschijnvlinder geschikte bomen bevinden in het bosperceel in het plangebied.

Overige beschermde ongewervelde diersoorten worden niet in het plangebied verwacht, door het ontbreken van geschikt leefgebied.

5 Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming volgt in hoofdlijnen de bepalingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn op. De belangrijkste beschermde natuurwaarden in de Wet Natuurbescherming zijn:

- Beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden).
- Aangepaste soortenlijst beschermde planten en dieren.
- Expliciete vermelding intrinsieke waarde van natuur (art. 1.10).
- Algemene zorgplicht voor natuurgebieden en in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving (art. 1.11).
- Actieve soortenbescherming (art. 1.12): verplichting voor provincies.

Alle natuurlijk in het wild levende vogels, meeste inheemse zoogdieren, alle inheemse amfibieën en reptielen, en een aantal vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten zijn beschermd.

In hoofdstuk 4 is vastgesteld of beschermde soorten flora en fauna aanwezig zijn of verwacht worden op de locatie en is bepaald of ze mogelijk nadelige effecten kunnen ondervinden van de geplande werkzaamheden. In dit hoofdstuk worden deze effecten getoetst aan de verbondsbepalingen uit de Wet natuurbescherming (zie bijlage 2). Wanneer de Wet natuurbescherming (mogelijk) wordt overtreden wordt geadviseerd over het uitvoeren van aanvullend onderzoek en/of het aanvragen van een ontheffing.

Flora

Beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht doordat er geen geschikte groeiplaatsen zijn, zo blijkt uit het veldonderzoek. Uit de NDFF zijn geen waarnemingen van beschermde plantensoorten bekend uit het plangebied. Aanvullend onderzoek naar het voorkomen van beschermde plantensoorten en/of het aanvragen van een ontheffing is dan ook niet noodzakelijk.

Broedvogels

Alle vogelsoorten zijn beschermd krachtens de Wet natuurbescherming (Vogelrichtlijn). Ontheffing voor deze diergroep is niet mogelijk. Dit betekent dat het opzettelijk verstoren, verontrusten, doden en anderszins nadelig beïnvloeden van deze soortgroep niet is toegestaan. Werkzaamheden moeten buiten het broedseizoen worden uitgevoerd of ruim voor aanvang van het broedseizoen gestart worden, waarbij voorkomen wordt dat broedvogels zich vestigen op de planlocatie. Omdat niet alle vogelsoorten op hetzelfde moment broeden en omdat dit mede afhankelijk is van de weersomstandigheden is er geen vaste broedperiode vastgesteld. Er zijn voorbeelden van vroege broeders zoals de blauwe reiger en de bosuil. Deze broeden vaak al in februari. Daarnaast broeden soorten als houtduif en meerkoet vaak nog tot in augustus.

Vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn

De NDFF vermeldt voor de omgeving van het plangebied de buizerd, gierwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, ooievaar, slechtvalk en steenuil, waarvan de vaste rust- en verblijfplaatsen en nestlocaties jaarrond beschermd zijn. Tijdens het veldbezoek zijn, behoudens een overvliegende buizerd, geen vogelsoorten aangetroffen waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn. Het plangebied is ongeschikt als nestlocatie of functioneel leefgebied voor de gierwaluw, ooievaar en slechtvalk. Een nestlocatie van de boomvalk, buizerd, huismus, ransuil, sperwer, steenuil of wespendif is niet op voorhand uit te sluiten. Delen van het plangebied behoren mogelijk tot het functioneel leefgebied van de boomvalk, buizerd, grote gele kwikstaart, huismus, ransuil, sperwer, steenuil en wespendif.

Boomvalk, buizerd, ransuil, sperwer en wespendif

In het plangebied zijn geschikte nestlocaties aanwezig voor de buizerd. Indien tijdens de geplande ruimtelijke ontwikkeling bomen worden gekapt of gesnoeid, moet voorafgaand aan deze activiteiten worden vastgesteld dat zich in de betreffende bomen geen bezette nesten van buizerd of andere vogels met jaarrond beschermde nesten (zoals sperwer, ransuil of boomvalk) bevinden. Indien deze nesten bij aanvullend onderzoek worden vastgesteld, is een ontheffingsaanvraag noodzakelijk.

Grote gele kwikstaart

Op de brug en stuw over de Berkel, die zich op korte afstand van het plangebied bevinden, bevindt zich waarschijnlijk een nestlocatie van de grote gele kwikstaart. De aanleg van een verhard fietspad op korte afstand van deze nestlocatie leidt mogelijk tot een toename van fietsverkeer over de brug en daarmee mogelijk tot verstoring van een vaste rust- en verblijfplaats. Indien de werkzaamheden, inclusief eventuele verplaatsingen van werktuigen in de omgeving van de brug en stuw, buiten het broedseizoen plaatsvinden is er geen sprake van verstoring van de nestlocatie, omdat de grote gele kwikstaart een trekvogel is en buiten het broedseizoen in andere gebieden leeft.

Indien na aanleg en ingebruikneming van het fietspad de verkeersintensiteit op de brug en stuw (sterk) toeneemt, kan dit leiden tot verstoring van de nestlocatie en aantasting van de functionaliteit daarvan. Deze verstoring kan mogelijk voorkomen worden door het nemen van aanvullende maatregelen, zoals afscherming van de nestlocatie.

Indien het niet mogelijk is verstoring van de mogelijke nestlocatie te voorkomen in de aanlegfase of de gebruiksfase van de ruimtelijke ontwikkeling, is gericht onderzoek noodzakelijk naar de aanwezigheid van een vaste rust- en verblijfplaats (territorium/broedlocatie) van de grote gele kwikstaart.

Voor de grote gele kwikstaart is (nog) geen kennisdocument beschikbaar en de soort wordt ook niet behandeld in de Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming (versie juli 2017), van het Netwerk Groene Bureaus. Gericht onderzoek dient uitgevoerd te worden in de (hoofd)broedperiode van de soort, deze loopt van 15 april- 15 juni (bron: Handleiding SOVON broedvogelonderzoek: Broedvogel Monitoring Project

en Kolonievogels (SOVON, 2016). In deze periode dienen hiervoor 3 dagbezoeken uitgevoerd te worden.

Huismus

De stenen gebouwen in het plangebied zijn mogelijk geschikt als nestlocatie van deze soort met jaarrond beschermde nesten. Indien er aan deze gebouwen sloop-, renovatie- of uitbreidingswerkzaamheden uitgevoerd gaan worden, is aanvullend onderzoek naar deze soort noodzakelijk. Om uit te sluiten, dan wel aan te tonen dat de huismus een jaarrond beschermde verblijfplaats heeft in het plangebied, dienen 2 veldbezoeken uitgevoerd worden in de periode van 1 april tot en met 20 juni tussen 1 a 2 uur na zonsopkomst en 1 a 2 uur voor zonsondergang (bron: Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, Netwerk Groene Bureaus).

Steenuil

In het zuidelijke deel van het plangebied (en de directe omgeving) bevinden zich verschillende potentiële nestlocaties voor de steenuil. Het plangebied is verder ook geschikt als foerageergebied voor de soort. Steenuilen verblijven jaarrond in hun territorium. De gemiddelde territoriumgrootte is circa 5-30 hectare (bron: Soortenstandaard Steenuil, Ministerie van Economische Zaken). De foerageergebieden liggen, met name in het broedseizoen, binnen 300 meter afstand van de nestlocatie (bron: Soortenstandaard Steenuil, Ministerie van Economische Zaken). Door de omvang van het plangebied kan het van essentieel belang zijn voor het functioneren van een of meerdere steenuilenparen in of nabij het plangebied. Het plangebied kan door de geplande ruimtelijke ontwikkelingen (deels) ongeschikt raken als foerageergebied voor de soort en bovendien kunnen verblijfplaatsen of nestlocaties verloren gaan. Ten aanzien van de geplande ruimtelijke ontwikkeling in het zuidelijke deel van het plangebied is derhalve aanvullend onderzoek naar de steenuil noodzakelijk, om vast te stellen of er sprake is van steenuilnesten en/of -territoria en een ontheffingsaanvraag moet worden gedaan. Conform de richtlijnen uit de Soortenstandaard Steenuil zijn hiervoor 3 avondbezoeken in de periode 15 februari tot en met 15 april noodzakelijk. Daarnaast dient een dagbezoek uitgevoerd te worden gericht gezocht worden naar sporen en om de kwaliteit van het biotoop te kunnen beoordelen.

In het plangebied bevinden zich geen nestlocaties van overige vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten. De functionaliteit van het leefgebied van deze soorten wordt eveneens niet aangetast door de geplande activiteiten. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek naar deze soorten of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.

Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied is plaatselijk geschikt als leefgebied voor enkele soorten grondgebonden zoogdiersoorten als bunzing, eekhoorn, egel, hermelijn, ree, vos, wezel en diverse soorten (spits)muizen. Voor deze soorten geldt in provincie Gelderland vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen, met uitzondering van de boommarter, bunzing, eekhoorn, hermelijn, steenmarter en wezel.

Boommarter en steenmarter

Het plangebied biedt geschikt leefgebied en verblijfplaatsen voor de beschermde boommarter en steenmarter. Indien door de geplande werkzaamheden verblijfplaatsen of essentieel leefgebied van deze soorten verloren gaat, dient voorafgaand aan de werkzaamheden een ontheffing te worden aangevraagd. Om vast te stellen of dit het geval is, is nader onderzoek noodzakelijk. Aanvullend onderzoek naar boommarter en steenmarter bestaat uit uitgebreid sporenonderzoek tijdens de voortplantingsperiode (april – juli), bij voorkeur ondersteund door het plaatsen van cameravallen op strategische plaatsen zoals bij holle bomen en takkenhopen.

Eekhoorn

Het voorkomen van de beschermde eekhoorn is alleen ontheffingsplichtig wanneer er vaste verblijfplaatsen en/of essentiële leefgebieden aanwezig zijn. In het plangebied zijn geschikte verblijfplaatsen voor deze soort aanwezig in de vorm van hoge bomen, deels met klimop begroeid. Indien tijdens de geplande ruimtelijke ontwikkelingen bomen worden gekapt of gesnoeid, moet voorafgaand aan deze activiteiten worden vastgesteld dat zich in de betreffende bomen geen verblijfplaatsen van de eekhoorn bevinden. Indien deze verblijfplaatsen bij aanvullend onderzoek worden vastgesteld, is het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk.

Kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel)

De kleine marterachtigen bunzing, hermelijn en wezel zijn strikt beschermd in de provincie Gelderland. Het voorkomen is alleen ontheffingsplichtig wanneer er vaste verblijfplaatsen en/of essentiële leefgebieden aanwezig zijn. Het plangebied voldoet aan de eisen voor het leefgebied van kleine marterachtigen en er zijn enkele waarnemingen van de bunzing bekend uit de directe omgeving van het plangebied. Verblijfplaatsen van kleine marterachtigen in het plangebied zijn niet op voorhand uit te sluiten. De geplande werkzaamheden in het plangebied kunnen in dat geval leiden tot aantasting van een vaste rust- en verblijfplaats van deze soorten. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk om vast te stellen of er verblijfplaatsen aanwezig zijn in het plangebied. Hiervoor zal een inventarisatie uitgevoerd moeten worden middels de richtlijnen zoals opgesteld in de 'Handreiking kleine marters in relatie tot soortbescherming' (Zoogdiervereniging). Voor het vaststellen van deze soorten zijn verschillende inventarisatie-methoden mogelijk. De apparatuur dient geplaatst te worden in de meest kansrijke landschapselementen, zoals bij takkenrillen. In de actieve periode voor deze soorten (maart tot en met augustus) dient de cameraval minimaal zes weken achtereenvolgens in het gebied te worden geplaatst. De inzet van het aantal inventarisatie-materialen is afhankelijk van de grootte van het terrein.

Aanvullend onderzoek of een ontheffingsaanvraag is niet nodig voor overige grondgebonden zoogdieren.

Vleermuizen

Om te bepalen of aanvullend onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk is, worden de resultaten van de quickscan getoetst aan de checklist van Het Protocol voor vleermuisinventarisaties van de Gegevensautoriteit Natuur en de Zoogdiervereniging.

Hieronder zijn de relevante passages uit de checklist weergegeven:

1. Zijn er voor gebouwbewonende vleermuizen als verblijfplaats geschikte gebouwen die gesloopt of gerenoveerd worden?

Mogelijk → Nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen in gebouwen is mogelijk noodzakelijk.

2. Zijn er bomen met potentieel geschikte holten die gekapt of gesnoeid worden?

Mogelijk → Nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen is mogelijk noodzakelijk.

3. Worden er struiken, gewassen, bomen of andere elementen verwijderd of aangetast die deel uitmaken van een mogelijke route/verbinding of een essentieel foerageergebied?

Mogelijk → Nader onderzoek naar vliegroutes en foerageergebieden is mogelijk noodzakelijk.

In de stenen gebouwen in het plangebied kunnen zich verblijfplaatsen bevinden van gebouwbewonende vleermuizen zoals de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger. Indien er aan deze gebouwen sloop-, renovatie- of uitbreidingswerkzaamheden uitgevoerd gaan worden, is aanvullend onderzoek naar gebouwbewonende vleermuizen noodzakelijk. Hiervoor dienen 3 avond- of ochtendronden in de periode 15 mei – 15 juli en 2 avondronden in de periode 15 augustus – 1 oktober uitgevoerd te worden.

In verschillende bomen in het plangebied kunnen zich verblijfplaatsen voor boombewonende vleermuizen bevinden in de vorm van holtes, scheuren of loszittend schors. Verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen zijn beschermd volgens de Wet Natuurbescherming. Indien er geschikte bomen worden gekapt of gesnoeid is derhalve aanvullend onderzoek nodig om vast te stellen of er sprake is van dergelijke verblijfplaatsen. Dit onderzoek bestaat in eerste instantie uit één veldbezoek waarbij holtes worden opgespoord en onderzocht met behulp van bijvoorbeeld een ladder, verrekijker en/of endoscoop. Indien er tijdens dit onderzoek geschikte holtes worden aangetroffen, is verder aanvullend onderzoek naar het gebruik van deze holtes noodzakelijk. Het vleermuisprotocol adviseert om bij het vermoeden op kraam-, zomer- en paarverblijfplaatsen van de te verwachten boombewonende soorten gericht vleermuisonderzoek uit te voeren middels 4 veldbezoeken. Het gaat hierbij om 2 avond- of ochtendbezoeken in de periode 1 juni – 15 juli en 2 avondbezoeken in de periode 15 augustus – 15 september.

Vrijwel het gehele plangebied is geschikt als foerageergebied voor diverse soorten vleermuizen. Ruimtelijke ontwikkelingen, zoals het verwijderen van groenstructuren, dempen of aanleggen van oppervlaktewater en de aanleg van wegen en extra verlichting, kunnen invloed hebben op de geschiktheid van foerageergebieden van vleermuizen. Concrete plannen met betrekking tot ruimtelijke inrichting in het plangebied moeten daarom getoetst worden aan het voorkomen van foerageergebieden van vleermuizen. Uit deze toets moet blijken of de ontwikkelingen een significante negatieve invloed op de kwaliteit van de foerageergebieden kunnen hebben. In dat geval dient een aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden. De wijze van onderzoek is afhankelijk van de aard van de onderhavige werkzaamheden en de op die locatie te verwachten vleermuissoorten en kan pas worden bepaald nadat meer concrete plannen bekend zijn.

In diverse delen van het plangebied bevinden zich lijnvormige structuren, zoals beken, bosranden, oevers en bomenrijen, die kunnen dienen als migratie- of vliegroutes. Ruimtelijke ontwikkelingen, zoals het verwijderen van groenstructuren, dempen of aanleggen van oppervlaktewater en de aanleg van wegen en verlichting, kunnen deze structuren doorsnijden of doorbreken waardoor de functie voor vleermuizen verloren kan gaan. Concrete plannen met betrekking tot ruimtelijke inrichting in het plangebied moeten daarom getoetst worden aan het voorkomen van migratie- en vliegroutes van vleermuizen. Uit deze toets moet blijken of de ontwikkelingen een significante negatieve invloed op de functie van de routes kunnen hebben. In dat geval dient een aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden. De wijze van onderzoek is afhankelijk van de aard van de onderhavige werkzaamheden en de op die locatie te verwachten vleermuissoorten en kan pas worden bepaald nadat meer concrete plannen bekend zijn.

Amfibieën, reptielen, vissen

Gezien het ontbreken van geschikt leefgebied zijn beschermde reptielen en vissen niet te verwachten in het plangebied. Voor de mogelijk aanwezige algemeen voorkomende amfibieën geldt in de provincie Gelderland automatisch een vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ingrepen, met uitzondering van de poelkikker. In het oostelijke en zuidelijke deel van het plangebied bevinden zich geschikte voortplantingswateren en foerageergebieden voor deze soort. Indien deze wateren of het landhabitat aangetast worden door de geplande werkzaamheden, is het uitvoeren van een aanvullend onderzoek noodzakelijk om vast te stellen of de soort daadwerkelijk aanwezig is. Aanvullend onderzoek naar het voorkomen van de poelkikker bestaat uit twee bezoeken in de periode mei-juli, waarbij op avonden met geschikte weersomstandigheden geluisterd wordt naar roepende mannetjes en/of twee bezoeken in de periode mei-september waarbij exemplaren worden gevangen en op basis van uiterlijke kenmerken worden gedetermineerd. Uit dit onderzoek blijkt of het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk is.

Ongewervelde dieren

Het plangebied is geschikt als leefgebied voor de strikt beschermde dagvlindersoorten grote vos en grote weerschijnvlinder. Voor deze soorten is het plangebied mogelijk ook geschikt als voortplantingshabitat.

Grote vos

De grote vos plant zich voort op bomen als iep, zoete kers, breedbladige wilgensoorten, ratelpopulier en peer. Verspreid in het plangebied zijn wilgen aanwezig. Indien bomen, waarop rupsen van de grote vos leven, worden gesnoeid of gekapt dan is er sprake van een overtreding van de Wet natuurbescherming. Indien er sprake is van kap of snoeien van bomen van bovengenoemde soorten, dan dient voorafgaand aan deze werkzaamheden een inspectie plaats te vinden van deze bomen, om vast te stellen of er rupsen van de grote vos aanwezig zijn. Rupsen van de grote vos kunnen in de periode mei-juli gevonden worden door te zoeken naar exemplaren in de bomen en het kenmerkende vraatpatroon. Indien de rupsen worden aangetroffen is een ontheffingsaanvraag ten aanzien van deze soort noodzakelijk.

Grote weerschijnvlinder

De grote weerschijnvlinder plant zich voort op boswilg en grauwe wilg. Deze bomen kunnen ook in het plangebied voorkomen. Indien bomen, waarop rupsen van de grote weerschijnvlinder leven, worden gesnoeid of gekapt dan is er sprake van een overtreding van de wet. Eitjes en rupsen van de grote weerschijnvlinder kunnen het hele jaar voorkomen op deze bomen. Indien kap of snoeien van bomen van bovengenoemde soorten plaatsvindt dient daarom voorafgaand aan deze werkzaamheden een inspectie plaats te vinden van deze bomen, om vast te stellen of er rupsen van de grote weerschijnvlinder aanwezig zijn. Rupsen van de grote weerschijnvlinder kunnen het makkelijkst worden gevonden in de winter, wanneer er geen blad aan de bomen zit. Indien de rupsen worden aangetroffen op een boom die moet worden gesnoeid of gekapt, is een ontheffingsaanvraag ten aanzien van deze soort noodzakelijk.

6 Conclusie

Aan de hand van de resultaten van de quickscan natuurtoets kan de volgende conclusie worden getrokken:

Beschermde natuurgebieden

Natuurnetwerk (GNN)

Het plangebied ligt deels in het GNN en wordt deels daaraan onttrokken ten behoeve van de geplande ruimtelijke ontwikkelingen. Om de kernkwaliteiten en ontwikkeldoelen te behouden wordt er in overleg met de provincie Gelderland een compensatiegebied ingericht en wordt er een inrichtingsplan opgesteld.

Natura 2000

Er vinden geen ruimtelijke ingrepen plaats in of nabij een Natura 2000-gebied. Door de aard en de beperkte omvang van de activiteiten en door de afstand tussen het plangebied en het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied "Stelkampsveld" en overige Natura 2000-gebieden worden geen significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen en ontwikkelingsopgaven verwacht door directe verstoringsfactoren of indirecte verstoringsfactoren. Een AERIUS-berekening heeft reeds uitgewezen dat de stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden als gevolg van de geplande werkzaamheden lager dan 0,0 mol per hectare is.

Houtopstanden

Verschillende bosschages binnen het plangebied betreffen beschermde houtopstanden. Indien er bomen worden gekapt, is een kapmelding bij de provincie Gelderland en vergunningsaanvraag bij de gemeente Berkelland voor beschermde houtopstanden verplicht.

Beschermde flora en fauna

Aanvullend onderzoek is noodzakelijk voor de volgende soorten:

- Boommarter en steenmarter
- Kleine marterachtigen
- Poelkikker
- Steenuil

Indien er voor de werkzaamheden stenen gebouwen in het plangebied worden gesloopt, gerenoveerd of uitgebreid is tevens aanvullend onderzoek noodzakelijk voor de volgende soort(groep)en:

- Gebouwbewonende vleermuizen
- Huismus

Indien er voor de werkzaamheden bomen in het plangebied worden gekapt is tevens aanvullend onderzoek noodzakelijk voor de volgende soort(groep)en:

- Boomvalk, buizerd, ransuil, sperwer en wespandief
- Eekhoorn
- Grote vos
- Grote weerschijnvlinder
- Boombewonende vleermuizen

Indien bij de geplande ruimtelijke ontwikkelingen voldoende rekening kan worden gehouden met de grote gele kwikstaart en vliegroutes van vleermuizen, is aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming niet noodzakelijk voor overige soort(groep)en.

Bij de uitvoer van werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met (overige) broedvogels. Tevens wordt geadviseerd te werken met een ecologisch werkprotocol om te voldoen aan de wettelijke zorgplicht voor flora en fauna.

Bijlagen

- 1 **Impressie plangebied**
- 2 **Wettelijk kader**
- 3 **Beschermde plant- en diersoorten**

Bijlage 1 Impressie plangebied

Bijlage 2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. Deze wet vervangt drie wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en faunawet. De Wet natuurbescherming volgt in hoofdlijnen de bepalingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn op. De belangrijkste beschermde natuurwaarden in de Wet Natuurbescherming zijn:

- Beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden);
- Aangepaste soortenlijst beschermde planten en dieren;
- Expliciete vermelding intrinsieke waarde van natuur (art. 1.10);
- Algemene zorgplicht voor natuurgebieden en in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving (art. 1.11);
- Actieve soortenbescherming (art. 1.12): verplichting voor provincies.

Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

Toetsing van effecten van projecten op Natura 2000-gebieden blijft hetzelfde als nu.

Beschermde natuurmonumenten

Beschermde natuurmonumenten en bijbehorende doelen komen te vervallen. Hetzelfde geldt voor (nooit aangewezen) beschermde landschapsgezichten en beschermde leefomgevingen. De meeste natuurmonumenten vallen binnen het NNN areaal en zijn via dat beschermingsregime alsnog beschermd. Daarnaast kunnen gemeenten de natuurmonumenten via een bestemmingsplan als beschermde natuur aanwijzen.

Provincies dienen gebieden aan te wijzen voor het NNN (voormalige EHS) en (evt. op verzoek) voor overige bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen.

Het rijk kan een gebied, niet zijnde een Natura 2000-gebied, als bijzonder nationaal natuurgebied aanwijzen.

Soortbescherming

Alle beschermde soorten worden aangewezen in de wet zelf (deels met verwijzing naar internationale regelgeving). Alle natuurlijk in het wild levende vogels, meeste inheemse zoogdieren, alle inheemse amfibieën en reptielen, en een aantal vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten zijn beschermd. Ongeveer 200 thans beschermde soorten (vooral vaatplanten en zeevissen) worden niet meer beschermd onder de Wet natuurbescherming (anders dan door algemene zorgplicht). De lijst met beschermde soorten is niet meer opgedeeld in tabellen, zoals in de huidige Flora- en faunawet. Zie bijlage 3 voor de nieuwe lijst met beschermde plant- en diersoorten.

Totaal aantal beschermde soorten is slechts een fractie van ongeveer 35.000 soorten die in Nederland voorkomen. Groot aantal bedreigde (Rode lijst) soorten wordt niet passief beschermd (wel actieve bescherming vereist).

Drie regimes voor beschermde soorten

1. Regels ter bescherming van vogels die vallen binnen het bereik van de Vogelrichtlijn, i.e. alle natuurlijk in het wild levende vogels in EU (art. 3.1-3.4)
2. Regels ter bescherming van dier- en plantensoorten die strikt beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en natuurbeschermingsverdragen (art. 3.5-3.9)
3. Regels ter bescherming van niet onder 2 vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten vermeld in de bijlage bij de wet (art. 3.10-3.11)

Inhoud beschermingsregimes

- Geen uniform verbodstelsel, maar aparte verboden voor elk van de drie categorieën beschermde soorten.
- Verboden en uitzonderingen sluiten nauw aan bij Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn (regime 1 en 2), maar 'soepeler' regime voor aanvullend beschermde soorten (regime 3).
- Meeste verboden nu alleen van toepassing op 'opzettelijk' handelen, maar dat dekt ook voorwaardelijk opzet (=willens en wetens aanmerkelijke kans aanvaarden dat gedraging schadelijke gevolgen heeft voor beschermde soorten). Verschil met de huidige verboden zal in de praktijk dus waarschijnlijk gering zijn.

Alle in de Wet genoemde soorten zijn strikt beschermd. Voor de verbodsbepalingen is een ontheffing noodzakelijk. Dit geldt ook voor zeer algemene soorten waarvoor in het verleden automatisch de vrijstellingsregeling van kracht was bij ruimtelijke ontwikkelingen. Echter kunnen de provincies voor een aantal algemene soorten een vrijstellingslijst opstellen (op basis van Artikel 3.11). Dit betekent dat de beschermde soorten per provincie verschillen (zie bijlage 3).

Met betrekking tot ruimtelijke ontwikkelingen zijn de volgende verbodsbepalingen voor soorten het meest relevant.

Intrinsieke waarde natuur

Artikel 1.10

Deze wet is gericht op:

Het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit.

Algemene Zorgplicht

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.3

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 en ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.

Ontheffing of vrijstelling

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b. zij is nodig:
 - in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - ter bescherming van flora of fauna;
 - voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
 - om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
- c. de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

In een ontheffing, onderscheidenlijk vrijstelling worden in elk geval voorschriften opgenomen, onderscheidenlijk regels gesteld, over:

- a. de middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden, waarbij enkel het gebruik wordt toegestaan van bij algemene maatregel van bestuur aangewezen middelen, installaties of methoden;
- b. de tijd en plaats waarvoor de ontheffing of vrijstelling geldt, en
- c. de wijze waarop het risico voor het behoud van de vogelstand wordt beperkt.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.

3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.

4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.8

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.5 ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.5 ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.

Ontheffing of vrijstelling

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;

b. zij is nodig:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;

c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beschermingsregime andere soorten

Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:

a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;

b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of

c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:

a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;

b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;

c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omliggende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;

d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;

e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;

f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;

g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of

h. in het algemeen belang.

3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Artikel 3.11

1. Bij ministeriële regeling kan worden bepaald dat de bij die regeling aan te wijzen verboden, bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel b of c niet van toepassing zijn ten aanzien van bij die regeling aan te wijzen soorten, op bij die regeling aan te wijzen categorieën van handelingen die na een voorafgaande melding aan gedeputeerde staten worden uitgevoerd om een reden, genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onderdeel b, of in artikel 3.10, tweede lid.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening regels stellen waaraan een melding als bedoeld in het eerste lid moet voldoen.

Gedragscodes

De verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.2, zesde lid, 3.5, 3.6 tweede lid, of 3.10, en de krachtens artikel 3.11, eerste lid, geldende verplichting tot melding, zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van:

a. een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;

b. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;

c. een bestendig gebruik, of

d. ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

2. Een gedragscode als bedoeld in het eerste lid wordt goedgekeurd, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

a. in de gedragscode worden handelingen beschreven die nodig zijn voor:

- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op vogels, één van de in artikel 3.3, vierde lid, genoemde redenen;
- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op dieren als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid, één van de in artikel 3.8, vijfde lid, genoemde redenen;
- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op dieren als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a, of van planten als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel c, één van de in artikel 3.8, vijfde lid, of in artikel 3.10, tweede lid, onder a, e, f of g, genoemde redenen;

b. in de gedragscode een wijze van uitvoering van handelingen is beschreven, waarmee naar het oordeel van Onze Minister afdoende is gewaarborgd dat ten aanzien van de soorten, bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste of vijfde lid, 3.10, eerste lid, geen benutting of economisch gewin plaatsvindt;

c. in de gedragscode een wijze van uitvoering van handelingen is beschreven, waarmee naar het oordeel van Onze Minister afdoende is gewaarborgd dat ten aanzien van de soorten, bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste of vijfde lid, 3.10, eerste lid, zorgvuldig wordt gehandeld.

Zorgvuldig handelen

Van zorgvuldig handelen als bedoeld in het tweede lid, onderdeel c, is in elk geval sprake, indien is voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. er worden slechts handelingen verricht waarvan geen wezenlijke invloed uitgaat op de soorten, bedoeld in het tweede lid, en

b. ingeval handelingen worden verricht die invloed hebben op dieren wordt voorafgaand en tijdens de handelingen in redelijkheid alles verricht of gelaten om te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken dat:

- dieren als bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, worden gedood;
- nesten van vogels worden vernield, beschadigd of weggenomen, rustplaatsen van vogels worden vernield of beschadigd, dan wel voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de in artikel 3.5, eerste lid, of artikel 3.10, eerste lid, bedoelde dieren worden beschadigd of vernield, en
- eieren van dieren als bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, worden vernield, of

c. ingeval handelingen worden verricht die invloed hebben op planten van soorten als bedoeld in artikel 3.5, vijfde lid, of 3.10, eerste lid, wordt voorafgaand aan en tijdens de handelingen in redelijkheid alles verricht of gelaten om te voorkomen dat deze planten worden geplukt, afgesneden, onworteld of vernield.

4. Alvorens een gedragscode als bedoeld in het eerste lid, of een wijziging daarvan, goed te keuren of in te trekken, overlegt Onze Minister met gedeputeerde staten over zijn voornemen daartoe.

Bijlage 3 Beschermd plant- en diersoorten

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Dit zijn alle van nature in Nederland in het wild levende vogels (zoals bedoelt in artikel 1 van de Vogelrichtlijn). Nog niet duidelijk is of er weer een lijst met jaarrond beschermde vogelnesten komt en/of dat de huidige lijst blijft gelden.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (Niet-vogels)

Naam	Wetenschappelijke naam	Soortgroep	Verdrag/Richtlijn
baardvleermuis	<i>Myotis mystacinus ssp. mystacinus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
bataafse stroommossel	<i>Unio crassus</i>	Weekdieren	HR IV
bechsteins vleermuis	<i>Myotis bechsteini</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
bever	<i>Castor fiber ssp. albicus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
boomkikker	<i>Hyla arborea ssp. arborea</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
bosvleermuis	<i>Nyctalus leisleri ssp. leisleri</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
brandts vleermuis	<i>Myotis brandti ssp. brandti</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
brede geelrandwaterroofkever	<i>Dytiscus latissimus</i>	Insecten-kevers	Bern II, HR IV
donker pimperlblauwtje	<i>Maculinea nausithous</i>	Insecten-dagvlinders	Bern II, HR IV
drijvende waterweegbree	<i>Luronium natans</i>	Zaadplanten	Bern I, HR IV
franjestaat	<i>Myotis nattereri</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
gaffellibel	<i>Ophiogomphus cecilia</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
geel schorpioenmos	<i>Hamatocaulis vernicosus</i>	Sporenplanten-bladmossen	Bern I
geelbuikvuurpad	<i>Bombina variegata ssp. variegata</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
gestreepte waterroofkever	<i>Graphoderus bilineatus</i>	Insecten-kevers	Bern II, HR IV
gevlekte witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV

gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Zoogdieren- vleermuizen	HR IV
gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus ssp. auritus</i>	Zoogdieren- vleermuizen	Bern II, HR IV
gladde slang	<i>Coronella austriaca ssp. austriaca</i>	Reptielen	Bern II, HR IV
grijze grootoorvleermuis	<i>Plecotus austriacus ssp. austriacus</i>	Zoogdieren- vleermuizen	Bern II, HR IV
groene glazenmaker	<i>Aeshna viridis</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
groenknolorchis	<i>Liparis loeselii</i>	Zaadplanten	Bern I, HR IV
grote hoefijzerneus	<i>Rhinolophus ferrumequinum ssp. ferrumequinum</i>	Zoogdieren- vleermuizen	Bern II, HR IV
grote vuurvliinder	<i>Lycaena dispar ssp. batava</i>	Insecten- dagvlinders	Bern II, HR IV
hamster	<i>Cricetus cricetus ssp. canescens</i>	Zoogdieren- landzoogdieren	Bern II, HR IV
hazelmuis	<i>Muscardinus avellanarius</i>	Zoogdieren- landzoogdieren	HR IV
heikikker	<i>Rana arvalis ssp. arvalis</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
houting	<i>Coregonus oxyrinchus</i>	Vissen	HR IV
ingekorven vleermuis	<i>Myotis emarginatus ssp. emarginatus</i>	Zoogdieren- vleermuizen	Bern II, HR IV
kamsalamander	<i>Triturus cristatus</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
kleine dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	Zoogdieren- vleermuizen	Bern II, HR IV
kleine vlotvaren	<i>Salvinia natans</i>	Sporenplanten- varens	Bern I
knoflookpad	<i>Pelobates fuscus ssp. fuscus</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
kruipend moerasscherm	<i>Apium repens</i>	Zaadplanten	Bern I, HR IV
laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus ssp. serotinus</i>	Zoogdieren- vleermuizen	Bern II, HR IV
liggende raket	<i>Sisymbrium supinum</i>	Zaadplanten	Bern I
meervleermuis	<i>Myotis dasycneme</i>	Zoogdieren- vleermuizen	Bern II, HR IV
mercurwaterjuffer	<i>Coenagrion mercuriale ssp. mercuriale</i>	Insecten-libellen	Bern II
muurhagedis	<i>Podarcis muralis ssp. brongniardii</i>	Reptielen	Bern II, HR IV

noordse winterjuffer	<i>Sympecma annulata ssp. braueri</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
noordse woelmuis	<i>Microtus oeconomus ssp. arenicola</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
otter	<i>Lutra lutra ssp. lutra</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	Bern II, HR IV
pimpernelblauwtje	<i>Maculinea teleius</i>	Insecten-dagvlinders	Bern II, HR IV
platte schijfhoren	<i>Anisus vorticulus</i>	Weekdieren	HR IV
poelkikker	<i>Rana lessonae</i>	Amfibieën	HR IV
rivierrombout	<i>Gomphus flavipes ssp. flavipes</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula ssp. noctula</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
rugstreepad	<i>Bufo calamita</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
sierlijke witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia caudalis</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
steur	<i>Acipenser sturio</i>	Vissen	Bern II, HR IV
teunisbloempijlstaart	<i>Proserpinus proserpina</i>	Insecten-nachtvlinders	Bern II, HR IV
tonghaarmuts	<i>Orthotrichum rogeri</i>	Sporenplanten-bladmossen	Bern I
tweekleurige vleermuis	<i>Vespertilio murinus ssp. murinus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
vale vleermuis	<i>Myotis myotis ssp. myotis</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
vermiljoenkever	<i>Cucujus cinnaberinus</i>	Insecten-kevers	Bern II, HR IV
vroedmeesterpad	<i>Alytes obstetricans ssp. obstetricans</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
watervleermuis	<i>Myotis daubentoni ssp. daubentoni</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
wilde kat	<i>Felis silvestris ssp. silvestris</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
zandhagedis	<i>Lacerta agilis ssp. agilis</i>	Reptielen	Bern II, HR IV

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (Vogels)

Naam	Wetenschappelijke naam	Soortgroep	Verdrag/ Richtlijn
appelvink	<i>Coccothraustes coccothraustes ssp. coccothraustes</i>	Vogels	Bern II
baardman	<i>Panurus biarmicus ssp. biarmicus</i>	Vogels	Bern II
bergeend	<i>Tadorna tadorna</i>	Vogels	Bern II
bijeneter	<i>Merops apiaster</i>	Vogels	Bern II
blauwborst	<i>Luscinia svecica ssp. cyanecula</i>	Vogels	Bern II
blauwe kiekendief	<i>Circus cyaneus ssp. cyaneus</i>	Vogels	Bern II
boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica ssp. rustica</i>	Vogels	Bern II
bontbekplevier	<i>Charadrius hiaticula ssp. hiaticula</i>	Vogels	Bern II
bonte vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca ssp. hypoleuca</i>	Vogels	Bern II
boomklever	<i>Sitta europaea ssp. caesia</i>	Vogels	Bern II
boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla ssp. megarhyncha</i>	Vogels	Bern II
boompieper	<i>Anthus trivialis ssp. trivialis</i>	Vogels	Bern II
boomvalk	<i>Falco subbuteo ssp. subbuteo</i>	Vogels	Bern II
bosrietzanger	<i>Acrocephalus palustris</i>	Vogels	Bern II
bosruiter	<i>Tringa glareola</i>	Vogels	Bern II
bosuil	<i>Strix aluco ssp. aluco</i>	Vogels	Bern II
braamsluiper	<i>Sylvia curruca ssp. curruca</i>	Vogels	Bern II
brandgans	<i>Branta leucopsis</i>	Vogels	Bern II
bruine kiekendief	<i>Circus aeruginosus ssp. aeruginosus</i>	Vogels	Bern II
buizerd	<i>Buteo buteo ssp. buteo</i>	Vogels	Bern II
casarca	<i>Tadorna ferruginea</i>	Vogels	Bern II
cetti's zanger	<i>Cettia cetti ssp. cetti</i>	Vogels	Bern II
draaihals	<i>Jynx torquilla ssp. torquilla</i>	Vogels	Bern II
duinpieper	<i>Anthus campestris ssp. campestris</i>	Vogels	Bern II
dwergmeeuw	<i>Larus minutus</i>	Vogels	Bern II
dwergstern	<i>Sterna albifrons ssp. albifrons</i>	Vogels	Bern II
engelse kwikstaart	<i>Motacilla flava ssp. flavissima</i>	Vogels	Bern II

europese kanarie	<i>Serinus serinus</i>	Vogels	Bern II
fitis	<i>Phylloscopus trochilus ssp. trochilus</i>	Vogels	Bern II
flamingo	<i>Phoenicopterus ruber ssp. roseus</i>	Vogels	Bern II
fluits	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Vogels	Bern II
geelgors	<i>Emberiza citrinella ssp. citrinella</i>	Vogels	Bern II
gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus ssp. phoenicurus</i>	Vogels	Bern II
gele kwikstaart	<i>Motacilla flava ssp. flava</i>	Vogels	Bern II
geoorde fuut	<i>Podiceps nigricollis</i>	Vogels	Bern II
glanskop	<i>Parus palustris ssp. palustris</i>	Vogels	Bern II
goudhaan	<i>Regulus regulus ssp. regulus</i>	Vogels	Bern II
grasmus	<i>Sylvia communis ssp. communis</i>	Vogels	Bern II
graspieper	<i>Anthus pratensis ssp. pratensis</i>	Vogels	Bern II
graszanger	<i>Cisticola juncidis ssp. cisticola</i>	Vogels	Bern II
grauwe kiekendief	<i>Circus pygargus</i>	Vogels	Bern II
grauwe klauwier	<i>Lanius collurio ssp. collurio</i>	Vogels	Bern II
grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata ssp. striata</i>	Vogels	Bern II
groene specht	<i>Picus viridis ssp. viridis</i>	Vogels	Bern II
groenling	<i>Carduelis chloris ssp. chloris</i>	Vogels	Bern II
grote barmsijs	<i>Carduelis flammea ssp. flammea</i>	Vogels	Bern II
grote bonte specht	<i>Dendrocopos major ssp. pinetorum</i>	Vogels	Bern II
grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea ssp. cinerea</i>	Vogels	Bern II
grote karekiet	<i>Acrocephalus arundinaceus ssp. arundinaceus</i>	Vogels	Bern II
grote stern	<i>Sterna sandvicensis ssp. sandvicensis</i>	Vogels	Bern II
grote zilverreiger	<i>Casmerodius albus ssp. albus</i>	Vogels	Bern II
havik	<i>Accipiter gentilis ssp. gentilis</i>	Vogels	Bern II
heggenmus	<i>Prunella modularis ssp. modularis</i>	Vogels	Bern II
huiszwaluw	<i>Delichon urbica ssp. urbica</i>	Vogels	Bern II
ijsvogel	<i>Alcedo atthis ssp. ispida</i>	Vogels	Bern II
kerkuil	<i>Tyto alba ssp. guttata</i>	Vogels	Bern II

klapekster	<i>Lanius excubitor ssp. excubitor</i>	Vogels	Bern II
klein waterhoen	<i>Porzana parva</i>	Vogels	Bern II
kleine barmsijs	<i>Carduelis flammea ssp. cabaret</i>	Vogels	Bern II
kleine bonte specht	<i>Dendrocopos minor ssp. hortorum</i>	Vogels	Bern II
kleine karekiet	<i>Acrocephalus scirpaceus ssp. scirpaceus</i>	Vogels	Bern II
kleine plevier	<i>Charadrius dubius ssp. curonicus</i>	Vogels	Bern II
kleine zilverreiger	<i>Egretta garzetta ssp. garzetta</i>	Vogels	Bern II
kleinst waterhoen	<i>Porzana pusilla ssp. intermedia</i>	Vogels	Bern II
kluut	<i>Recurvirostra avosetta</i>	Vogels	Bern II
kneu	<i>Carduelis cannabina ssp. cannabina</i>	Vogels	Bern II
koolmees	<i>Parus major ssp. major</i>	Vogels	Bern II
kortsnavelboomkruiper	<i>Certhia familiaris ssp. macrodactyla</i>	Vogels	Bern II
kraanvogel	<i>Grus grus ssp. grus</i>	Vogels	Bern II
kruisbek	<i>Loxia curvirostra ssp. curvirostra</i>	Vogels	Bern II
kuifmees	<i>Parus cristatus ssp. mitratus</i>	Vogels	Bern II
kwak	<i>Nycticorax nycticorax ssp. nycticorax</i>	Vogels	Bern II
kwartelkoning	<i>Crex crex</i>	Vogels	Bern II
lepelaar	<i>Platalea leucorodia ssp. leucorodia</i>	Vogels	Bern II
matkop	<i>Parus montanus ssp. rhenanus</i>	Vogels	Bern II
middelste bonte specht	<i>Dendrocopos medius ssp. medius</i>	Vogels	Bern II
nachtegaal	<i>Luscinia megarhynchos ssp. megarhynchos</i>	Vogels	Bern II
nachtzwaluw	<i>Caprimulgus europaeus ssp. europaeus</i>	Vogels	Bern II
nonnetje	<i>Mergus albellus</i>	Vogels	Bern II
noordse stern	<i>Sterna paradisaea</i>	Vogels	Bern II
oehoe	<i>Bubo bubo ssp. bubo</i>	Vogels	Bern II
oeverloper	<i>Tringa hypoleucos</i>	Vogels	Bern II
oeverzwaluw	<i>Riparia riparia ssp. riparia</i>	Vogels	Bern II
ooievaar	<i>Ciconia ciconia ssp. ciconia</i>	Vogels	Bern II

paapje	<i>Saxicola rubetra</i>	Vogels	Bern II
pimpelmees	<i>Parus caeruleus ssp. caeruleus</i>	Vogels	Bern II
porseleinhoen	<i>Porzana porzana</i>	Vogels	Bern II
purperreiger	<i>Ardea purpurea ssp. purpurea</i>	Vogels	Bern II
putter	<i>Carduelis carduelis ssp. carduelis</i>	Vogels	Bern II
ransuil	<i>Asio otus ssp. otus</i>	Vogels	Bern II
rietgors	<i>Emberiza schoeniclus ssp. schoeniclus</i>	Vogels	Bern II
rietzanger	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	Vogels	Bern II
rode wouw	<i>Milvus milvus ssp. milvus</i>	Vogels	Bern II
roerdomp	<i>Botaurus stellaris ssp. stellaris</i>	Vogels	Bern II
roodborst	<i>Erithacus rubecula ssp. rubecula</i>	Vogels	Bern II
roodborsttapuit	<i>Saxicola torquata ssp. hibernans</i>	Vogels	Bern II
roodhalsfuut	<i>Podiceps grisegena ssp. grisegena</i>	Vogels	Bern II
roodmus	<i>Carpodacus erythrinus ssp. erythrinus</i>	Vogels	Bern II
ruigpootuil	<i>Aegolius funereus ssp. funereus</i>	Vogels	Bern II
sijs	<i>Carduelis spinus</i>	Vogels	Bern II
slechtvalk	<i>Falco peregrinus ssp. peregrinus</i>	Vogels	Bern II
snor	<i>Locustella luscinioides ssp. luscinioides</i>	Vogels	Bern II
sperwer	<i>Accipiter nisus ssp. nisus</i>	Vogels	Bern II
spotvogel	<i>Hippolais icterina</i>	Vogels	Bern II
sprinkhaanzanger	<i>Locustella naevia ssp. naevia</i>	Vogels	Bern II
steenuil	<i>Athene noctua ssp. vidalii</i>	Vogels	Bern II
steltkluit	<i>Himantopus himantopus</i>	Vogels	Bern II
strandleeuwerik	<i>Eremophila alpestris ssp. flava</i>	Vogels	Bern II
strandplevier	<i>Charadrius alexandrinus ssp. alexandrinus</i>	Vogels	Bern II
taigaboomkruiper	<i>Certhia familiaris ssp. familiaris</i>	Vogels	Bern II

tapuit	<i>Oenanthe oenanthe ssp. oenanthe</i>	Vogels	Bern II
tjiftjaf	<i>Phylloscopus collybita ssp. collybita</i>	Vogels	Bern II
torenavalk	<i>Falco tinnunculus ssp. tinnunculus</i>	Vogels	Bern II
tuinfluiter	<i>Sylvia borin ssp. borin</i>	Vogels	Bern II
velduil	<i>Asio flammeus ssp. flammeus</i>	Vogels	Bern II
visarend	<i>Pandion haliaetus ssp. haliaetus</i>	Vogels	Bern II
visdief	<i>Sterna hirundo ssp. hirundo</i>	Vogels	Bern II
vuurgoudhaan	<i>Regulus ignicapillus ssp. ignicapillus</i>	Vogels	Bern II
wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	Vogels	Bern II
wielewaal	<i>Oriolus oriolus ssp. oriolus</i>	Vogels	Bern II
winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes ssp. troglodytes</i>	Vogels	Bern II
witgat	<i>Tringa ochropus</i>	Vogels	Bern II
witoogeend	<i>Aythya nyroca</i>	Vogels	Bon I
witte kwikstaart	<i>Motacilla alba ssp. alba</i>	Vogels	Bern II
woudaap	<i>Ixobrychus minutus ssp. minutus</i>	Vogels	Bern II
zeearend	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Vogels	Bern II, Bon I
zwarte mees	<i>Parus ater ssp. ater</i>	Vogels	Bern II
zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros ssp. gibraltariensis</i>	Vogels	Bern II
zwarte specht	<i>Dryocopus martius ssp. martius</i>	Vogels	Bern II
zwarte stern	<i>Chlidonias niger ssp. niger</i>	Vogels	Bern II
zwartkop	<i>Sylvia atricapilla ssp. atricapilla</i>	Vogels	Bern II
zwartkopmeeuw	<i>Larus melanocephalus</i>	Vogels	Bern II

Beschermingsregime andere soorten

Naam	Wetenschappelijke naam	Soortgroep
blaasvaren	<i>Cystopteris fragilis</i>	Sporenplanten- varens
groensteel	<i>Asplenium viride</i>	Sporenplanten- varens
schubvaren	<i>Ceterach officinarum</i>	Sporenplanten- varens
akkerboterbloem	<i>Ranunculus arvensis</i>	Zaadplanten
akkerdoornzaad	<i>Torilis arvensis</i>	Zaadplanten
akkerogentroost	<i>Odontites vernus subsp. vernus</i>	Zaadplanten
beklierde ogentroost	<i>Euphrasia rostkoviana</i>	Zaadplanten
berggamander	<i>Teucrium montanum</i>	Zaadplanten
bergnachtorchis	<i>Platanthera montana</i>	Zaadplanten
blauw guichelheil	<i>Anagallis arvensis subsp. foemina</i>	Zaadplanten
bokkenorchis	<i>Himantoglossum hircinum</i>	Zaadplanten
bosboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemus subsp. nemorosus</i>	Zaadplanten
bosdravik	<i>Bromopsis ramosa subsp. benekenii</i>	Zaadplanten
brave hendrik	<i>Chenopodium bonus-henricus</i>	Zaadplanten
brede wolfsmelk	<i>Euphorbia platyphyllos</i>	Zaadplanten
breed wollegras	<i>Eriophorum latifolium</i>	Zaadplanten
bruinrode wespenorchis	<i>Epipactis atrorubens</i>	Zaadplanten
dennenorchis	<i>Goodyera repens</i>	Zaadplanten
dreps	<i>Bromus secalinus</i>	Zaadplanten
echte gamander	<i>Teucrium chamaedrys subsp. germanicum</i>	Zaadplanten
franjegentiaan	<i>Gentianella ciliata</i>	Zaadplanten
geelgroene wespenorchis	<i>Epipactis muelleri</i>	Zaadplanten
geplooid vrouwenmantel	<i>Alchemilla subcrenata</i>	Zaadplanten
getande veldsla	<i>Valerianella dentata</i>	Zaadplanten
gevekt zonneroosje	<i>Tuberaria guttata</i>	Zaadplanten
glad biggenkruid	<i>Hypochaeris glabra</i>	Zaadplanten
gladde zegge	<i>Carex laevigata</i>	Zaadplanten

groene nachtorchis	<i>Coeloglossum viride</i>	Zaadplanten
groot spiegelklokje	<i>Legousia speculum-veneris</i>	Zaadplanten
grote bosaardbei	<i>Fragaria moschata</i>	Zaadplanten
grote leeuwenklauw	<i>Aphanes arvensis</i>	Zaadplanten
honingorchis	<i>Herminium monorchis</i>	Zaadplanten
kalkboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemos subsp. polyanthemoides</i>	Zaadplanten
kalketrip	<i>Centaurea calcitrapa</i>	Zaadplanten
karthuizeranjer	<i>Dianthus carthusianorum</i>	Zaadplanten
karwijselie	<i>Selinum carvifolia</i>	Zaadplanten
kleine ereprijs	<i>Veronica verna</i>	Zaadplanten
kleine schorseneer	<i>Scorzonera humilis</i>	Zaadplanten
kleine wolfsmelk	<i>Euphorbia exigua</i>	Zaadplanten
kluwenklokje	<i>Campanula glomerata</i>	Zaadplanten
knollathyrus	<i>Lathyrus linifolius</i>	Zaadplanten
knolspirea	<i>Filipendula vulgaris</i>	Zaadplanten
korensla	<i>Arnosaris minima</i>	Zaadplanten
kranskarwij	<i>Carum verticillatum</i>	Zaadplanten
kruiptijm	<i>Thymus praecox</i>	Zaadplanten
lange zonnedaauw	<i>Drosera longifolia</i>	Zaadplanten
liggende ereprijs	<i>Veronica prostrata</i>	Zaadplanten
moerasgamander	<i>Teucrium scordium</i>	Zaadplanten
muurbloem	<i>Erysimum cheiri</i>	Zaadplanten
naakte lathyrus	<i>Lathyrus aphaca</i>	Zaadplanten
naaldenkervel	<i>Scandix pecten-veneris</i>	Zaadplanten
pijlscheefkelk	<i>Arabis hirsuta subsp. sagittata</i>	Zaadplanten
roggelelie	<i>Lilium bulbiferum subsp. croceum</i>	Zaadplanten
rood peperboompje	<i>Daphne mezereum</i>	Zaadplanten
rozenkransje	<i>Antennaria dioica</i>	Zaadplanten
ruw parelzaad	<i>Lithospermum arvense</i>	Zaadplanten
scherpkruid	<i>Asperugo procumbens</i>	Zaadplanten
schubzegge	<i>Carex lepidocarpa</i>	Zaadplanten
smalle raai	<i>Galeopsis angustifolia</i>	Zaadplanten
spits havikskruid	<i>Hieracium lactucella</i>	Zaadplanten
steenbraam	<i>Rubus saxatilis</i>	Zaadplanten
stijve wolfsmelk	<i>Euphorbia stricta</i>	Zaadplanten
stofzaad	<i>Monotropa hypopitys</i>	Zaadplanten
tengere distel	<i>Carduus tenuiflorus</i>	Zaadplanten
tengere veldmuur	<i>Minuartia hybrida</i>	Zaadplanten
trogamander	<i>Teucrium botrys</i>	Zaadplanten
veenbloembies	<i>Scheuchzeria palustris</i>	Zaadplanten

vliegenorchis	<i>Ophrys insectifera</i>	Zaadplanten
vroege ereprijs	<i>Veronica praecox</i>	Zaadplanten
wilde averuit	<i>Artemisia campestris</i> <i>subsp. campestris</i>	Zaadplanten
wilde ridderspoor	<i>Consolida regalis</i>	Zaadplanten
wilde weit	<i>Melampyrum arvense</i>	Zaadplanten
wolfskers	<i>Atropa bella-donna</i>	Zaadplanten
zandwolfsmelk	<i>Euphorbia seguieriana</i>	Zaadplanten
zinkviooltje	<i>Viola lutea subsp.</i> <i>calaminaria</i>	Zaadplanten
zweedse kornoelje	<i>Cornus suecica</i>	Zaadplanten
vliegend hert	<i>Lucanus cervus</i>	Insecten-kevers
beekkrombout	<i>Gomphus vulgatissimus</i>	Insecten-libellen
bosbeekjuffer	<i>Calopteryx virgo</i>	Insecten-libellen
donkere waterjuffer	<i>Coenagrion armatum</i>	Insecten-libellen
gevlekte glanslibel	<i>Somatochlora</i> <i>flavomaculata</i>	Insecten-libellen
gewone bronlibel	<i>Cordulegaster boltonii</i>	Insecten-libellen
hoogveenglanslibel	<i>Somatochlora arctica</i>	Insecten-libellen
kempense heidelibel	<i>Sympetrum</i> <i>depressiusculum</i>	Insecten-libellen
speerwaterjuffer	<i>Coenagrion hastulatum</i>	Insecten-libellen
aardbeivlinder	<i>Pyrgus malvae</i>	Insecten- dagvlinders
bosparelmoervlinder	<i>Melitaea athalia</i>	Insecten- dagvlinders
bruin dikkopje	<i>Erynnis tages</i>	Insecten- dagvlinders
bruine eikenpage	<i>Satyrium ilicis</i>	Insecten- dagvlinders
duinparelmoervlinder	<i>Argynnis niobe</i>	Insecten- dagvlinders
gentiaanblauwtje	<i>Maculineaalcon</i>	Insecten- dagvlinders
grote parelmoervlinder	<i>Argynnis aglaja</i>	Insecten- dagvlinders
grote vos	<i>Nymphalis polychloros</i>	Insecten- dagvlinders
grote weerschijnvlinder	<i>Apatura iris)</i>	Insecten- dagvlinders
iepenpage	<i>Satyrium w-album</i>	Insecten- dagvlinders
kleine heivlinder	<i>Hipparchia statilinus</i>	Insecten- dagvlinders

kleine ijsvogelvinder	<i>Limenitis camilla</i>	Insecten- dagvlinders
kommavinder	<i>Hesperia comma</i>	Insecten- dagvlinders
sleedoornpage	<i>Thecla betulae</i>	Insecten- dagvlinders
spiegeldikkopje	<i>Heteropterus morpheus</i>	Insecten- dagvlinders
veenbesblauwtje	<i>Plebejus optilete</i>	Insecten- dagvlinders
veenbesparelmoervinder	<i>Boloria aquilonaris</i>	Insecten- dagvlinders
veenhooibeestje	<i>Coenonympha tullia</i>	Insecten- dagvlinders
veldparelmoervinder	<i>Melitaea cinxia</i>	Insecten- dagvlinders
zilveren maan	<i>Boloria selene</i>	Insecten- dagvlinders
europese rivierkreeft	<i>Astacus astacus</i>	Kreeftachtigen
beekdonderpad	<i>Cottus rhenanus</i>	Vissen
beekprik	<i>Lampetra planeri</i>	Vissen
elrits	<i>Phoxinus phoxinus</i>	Vissen
gestippelde alver	<i>Alburnoides bipunctatus</i>	Vissen
grote modderkruiper	<i>Misgurnus fossilis</i>	Vissen
kwabaal	<i>Lota lota</i>	Vissen
alpenwatersalamander	<i>Mesotriton alpestris</i>	Amfibieën
bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	Amfibieën
gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	Amfibieën
kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	Amfibieën
meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>	Amfibieën
middelste groene kikker/bastaard kikker	<i>Pelophylax kl. esculentus</i>	Amfibieën
vinpootsalamander	<i>Lissotriton helveticus</i>	Amfibieën
vuursalamander	<i>Salamandra salamandra</i>	Amfibieën
adder	<i>Vipera berus ssp. berus</i>	Reptielen
hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>	Reptielen
levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>	Reptielen
ringslang	<i>Natrix natrix</i>	Reptielen
aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
boomarter	<i>Martes martes</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren

bunzing	<i>Mustela putorius</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
damhert	<i>Dama dama</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
das	<i>Meles meles</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
edelhert	<i>Cervus elaphus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
egel	<i>Erinaceus europeus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
eikelmuis	<i>Eliomys quercinus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
grote bosmuis	<i>Apodemus flavicollis</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
haas	<i>Lepus europeus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
molmuis	<i>Arvicola scherman</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
ree	<i>Capreolus capreolus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
steenmarter	<i>Martes foina</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	Zoogdieren-landzoogdieren

veldspitsmuis	<i>Crocidura leucodon</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
vos	<i>Vulpes vulpes</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
wezel	<i>Mustela nivalis</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
gewone zeehond	<i>Phoca vitulina</i>	Zoogdieren-zeezoogdieren
grijze zeehond	<i>Halichoerus grypus</i>	Zoogdieren-zeezoogdieren

Vrijgestelde soorten provincie Gelderland

Nederlandse Naam	Wetenschappelijke Naam
Zoogdieren	
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Haas	<i>Lepus europeus</i>
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>
Amfibieën en reptielen	
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>
Meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus</i> (<i>Rana ridibunda</i>)
Middelste groene kikker / Bastaardkikker	<i>Pelophylax klepton esculentus</i> (<i>Rana esculenta</i>)

Staring Advies
Jonker Emilweg 11
6997 CB Hoog-Keppel
T 0314 641 910
info@staringadvies.nl
